

Opieka nad dziećmi do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim

Stan na 30.06.2019 r.

Opracowanie przygotowane przez:
Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Pl. Teatralny 2, 87-100 Toruń
Departament Funduszy Europejskich
Wydział Analiz i Ewaluacji
Biuro Analiz Funduszy Europejskich

Toruń, sierpień 2019

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Opieka nad dziećmi do lat 3 w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020	4
3	Opieka nad dziećmi do lat 3 w ramach programów krajowych w perspektywie finansowej 2014-2020 w województwie kujawsko-pomorskim	11
4.	Program Maluch+ w kraju i w województwie kujawsko-pomorskim.....	12
	4.1. Program Maluch+ w kraju	12
	4.2. Program Maluch+ w województwie kujawsko-pomorskim	18
5.	Opieka nad dziećmi do lat 3 wg BDL GUS	25
	5.1. Zmiany liczby dzieci do lat 3	25
	5.2. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3	30
6.	Podsumowanie	36

1. Wstęp

Opieka nad dziećmi do lat 3 w roku 2018 jest czwartą edycją opracowania, zawierającą szersze spectrum zagadnień niż publikowany od 2015 roku materiał. W opracowaniu poddano analizie działania programów: krajowych (Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój), rządowych (Maluch+) oraz zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Ponadto przedstawione zostały najnowsze dane (za rok 2018) z zasobów statystyki publicznej (Głównego Urzędu Statystycznego – Banku Danych Lokalnych).

Celem opracowania jest analiza działań dotyczących opieki nad dziećmi do lat 3 oraz przedstawienie aktualnej sytuacji demograficznej dzieci w tej grupie wiekowej, które mogą zostać objęte opieką w instytucjach uprawnionych do świadczenia tego rodzaju usług, tj. m.in. w żłobkach, oddziałach żłobkowych, klubach dziecięcych. Materiał dotyczy upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 i jest wykorzystywany jako element wspierający wdrożenie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014 – 2020, (RPOWK-P) w ramach:

1. Osi priorytetowej 6 *Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry*
  - a. działania 6.1. *Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną*
    - i. poddziałania 6.1.2. *Inwestycje w infrastrukturę społeczną,*
2. Osi priorytetowej 8 *Aktywni na rynku pracy*
  - a. działania 8.4 *Godzenie życia zawodowego i rodzinnego*
    - i. poddziałania 8.4.1. *Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze,*
    - ii. poddziałania 8.4.2. *Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3,*
    - iii. poddziałania 8.4.3. *Rozwój usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach ZIT.*

Analiza opiera się na danych GUS (BDL), Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014, dla programów krajowych - stan na 04.06.2019 r., publikowanych na stronie: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl> , dla RPO WK-P – stan na 30.06.2019 r., oraz w przypadku Programu Maluch+ ze Sprawozdań Rady Ministrów z realizacji ustawy z dnia 4 lutego 2011 r., o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, jak również z publikacji wyników konkursu Programu Maluch+ dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-i-projekty-program-maluch>.

2. Opieka nad dziećmi do lat 3 w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020

Projekty w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 współfinansowane są zarówno z EFRR, jak i z EFS.

W ramach EFRR, w poddziałaniu 6.1.2 (Inwestycje w infrastrukturę społeczną - PI 9a) realizowanych jest 9 projektów z czego 3 zostały zakończone. Projekty dotyczą głównie budowy, rozbudowy, zmiany sposobu użytkowania czy wyposażenia żłobków. Na 9 projektów aż 8 jest realizowanych przez jst, a 1 przez fundację. Łączna ich wartość to ponad 47 mln zł, z czego 27 mln zł stanowi wkład UE.

Tab. 2.1. Liczba i wartość projektów w ramach RPO WK-P 2014-2020 dotyczące opieki nad dziećmi do lat 3 realizowanych z EFRR w osi 6 poddziałanie 6.1.2.

lp.	nazwa beneficjenta	tytuł projektu	miejsce realizacji - powiat	miejsce realizacji - gmina	wartość ogółem	wkład UE
Poddziałanie 6.1.2. Inwestycje w infrastrukturę społeczną						
1.	FUNDACJA KREATYWNEJ EDUKACJI	Budowa budynku żłobka i przedszkola przy ulicy Sportowej	Bydgoszcz	Bydgoszcz	4 454 232	1 500 000
2.	GMINA ALEKSANDRÓW KUJAWSKI	Budowa żłobka gminnego wraz z wyposażeniem - zapewnienie opieki dla najmłodszych na terenie Gm. Al. Kujawski	aleksandrowski	Aleksandrów Kujawski – gm. wiejska	2 503 352	1 263 879
3.	GMINA BARCIN	Budowa żłobka w Barcinie	żniński	Barcin	6 104 303	1 020 000
4.	GMINA GOLUB-DOBRZYŃ	Zmiana sposobu użytkowania części pomieszczeń w części południowo-zachodniej istniejącego budynku Szkoły Podstawowej w Ostrowitem wraz z ich niezbędną przebudową na żłobek oraz przebudową wejścia	golubsko-dobrzyński	Golub-Dobrzyń - gmina wiejska	317 650	218 816
5.	GMINA MIASTA TORUŃ	Rozbudowa i przebudowa Żłobka Miejskiego Nr 1 przy ul. Bażyńskich 24-26 w Toruniu, Żłobka Miejskiego Nr 2 przy ul. Piskorskiej 9 w Toruniu , Żłobka Miejskiego Nr 3 przy ul. Konstytucji 3 maja 16 w Toruniu	Toruń	Toruń	4 385 900	2 249 943
6.	GMINA MIASTA TORUŃ	Budowa Żłobka Miejskiego przy ul. Andersa 21 w Toruniu	Toruń	Toruń	10 234 872	8 679 131
7.	GMINA MIASTO WŁOCLAWEK	Budowa żłobka integracyjnego na osiedlu Południe we Włocławku wraz z wyposażeniem	Włocławek	Włocławek	6 700 000	2 199 610
8.	GMINA ŚWIECIE	Budowa Żłobka Miejskiego w Świeciu przy ul. Łokietka	świecki	Świecie	6 519 663	4 799 742
9.	MIASTO BYDGOSZCZ	Rozbudowa i wyposażenie Żłobka nr 18 w Bydgoszczy przy ul. Brzozowej 28 w formie pawilonu z łącznikiem wraz z nowym zagospodarowaniem terenu w trybie „zaprojektuj i wybuduj” na potrzeby świadczenia usług opieki nad dziećmi do lat 3	Bydgoszcz	Bydgoszcz	6 018 420	5 115 657
9	Razem				47 238 392	27 046 778

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 – stan na 30.06.2019 r.

Opieka nad dziećmi do lat 3, realizowana w ramach EFS, ujęta jest w osi 8 w trzech poddziałaniach: 8.4.1, 8.4.2, 8.4.3. Łącznie podpisano 99 umów na kwotę dofinansowania UE 103,4 mln zł. Na dzień 30 czerwca 2019 r., 32 projekty, na kwotę wkładu UE 19,4 mln zł., można uznać za zakończone.

Poddziałanie 8.4.1 dotyczy zwiększenia zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze oraz zwiększenia dostępności miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3. Powrót na rynek planuje się osiągnąć poprzez finansowanie opieki nad dziećmi do lat 3 (np. voucher), obejmujące:

- pokrycie kosztów usług bieżącej opieki nad dzieckiem w żłobku, klubie dziecięcym lub wynagrodzenia dziennego opiekuna,
- pokrycie kosztów wynagrodzenia oraz kosztów składek na ubezpieczenie społeczne niani sprawującej opiekę nad dzieckiem, które opłaca rodzic.

W ramach poddziałania 8.4.1 łącznie realizowanych jest 80 projektów na kwotę 88,4 mln zł wkładu UE. Najwięcej realizowanych jest przez przedsiębiorstwa, 49 podpisanych umów, 17 przez jednostki samorządu terytorialnego, 10 przez fundacje i stowarzyszenia, 4 przez uczelnie.

Poddziałania 8.4.2 i 8.4.3 dotyczą rozwoju usług opieki na dziećmi do lat 3 (8.4.3 w ramach ZIT). Typy projektów jakie są realizowane w tych poddziałaniach to głównie tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych formach opieki. Ponadto finansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna i niani. W tych dwóch poddziałaniach łącznie realizowanych jest 19 projektów, z czego 9 w ramach ZIT.

Tab. 2.2. Liczba i wartość projektów w ramach RPO WK-P 2014-2020 dotyczące opieki nad dziećmi do lat 3 realizowanych z EFS w osi 8 poddziałania: 8.4.1, 8.4.2, 8.4.3.

Ip.	Beneficjent wiodący - nazwa	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - powiat	Miejsce realizacji - gmina	Wartość ogółem	Wkład UE	
Poddziałanie 8.4.1 Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze							
1.	"ATM BUSINESS GROUP" SPÓŁKA Z O.O.	Grudziądzki Żłobek Bayerek - zwiększenie dostępności miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	Grudziądz	Grudziądz	675 897	574 512	
			grudziądzki	ogólnopowiatowy	675 897	574 512	
2.		Toruński Żłobek "Bayerek"	Toruń	Toruń	1 362 484	1 158 112	
			toruński	ogólnopowiatowy	1 362 484	1 158 112	
3.		Toruński Żłobek "Bayerek" - 2	Toruń	Toruń	1 813 073	1 541 112	
			toruński	ogólnopowiatowy	1 813 073	1 541 112	
4.		Wracamy do pracy	Grudziądz	Grudziądz	489 268	415 878	
			grudziądzki	Grudziądz	489 268	415 878	
5.		Wracamy do pracy 2	Grudziądz	Grudziądz	695 972	591 577	
			grudziądzki	ogólnopowiatowy	695 972	591 577	
				świecki	Dragacz	695 972	591 577
6.		"KAJTUSIOWY ZAKĄTEK" ADRIANA NOWAK	Nowe miejsca żłobkowe przy przedszkolu "Kacperkowy Świątek" - zwiększenie aktywności zawodowej rodziców i opiekunów dzieci do lat 3, poprzez utworzenie 20 nowych miejsc opieki	Bydgoszcz	Bydgoszcz	723 011	614 560
7.	"OLAS" ŁUKASZ SCHREIBER	Nowe miejsca żłobkowe w Krainie Smerfa w Grudziądzu - zwiększenie aktywności zawodowej rodziców i opiekunów dzieci do lat 3	Grudziądz	Grudziądz	1 035 345	880 043	
8.	AKADEMIA ROZWOJU "ZIELONA DROGA" M.FLADROWSKA	"Wracam do pracy Zieloną Drogą"	Toruń	Toruń	524 998	446 248	
			toruński	Lubicz	262 499	223 124	
				Obrowo	262 499	223 124	
9.	CANVI S.C. A. UMIŃSKA, K. KOŚCIUKIEWICZ	Rodzice w pracy	ogólnowojewódzki	ogólnowojewódzki	282 424	240 060	
10.	CENTRUM DOFINANSOWANIA EUROEXPERT SŁAWOMIR ZDZIARSKI	Gdy dziecko bawi się z rówieśnikami, rodzic pracuje	toruński	Zławieś Wielka	1 319 308	1 121 411	
11.	CENTRUM EDUKACJI I KULTURY "ZENIT" RYSZARD	Akademia Kobiet Sukcesu	lipnowski	ogólnopowiatowy	438 417	372 654	
			radziejowski	ogólnopowiatowy	438 417	372 654	
12.	GIRCZYC	Klub dziecięcy Zenitek	Włocławek	Włocławek	864 930	735 191	

Ip.	Beneficjent wiodący - nazwa	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - powiat	Miejsce realizacji - gmina	Wartość ogółem	Wkład UE
13.		Wspieramy Mamy	włocławski	ogólnopowiatowy	864 930	735 191
			aleksandrowski	ogólnopowiatowy	196 743	167 231
			lipnowski	ogólnopowiatowy	196 743	167 231
			radziejowski	ogólnopowiatowy	196 743	167 231
			Włocławek	Włocławek	196 743	167 231
			włocławski	ogólnopowiatowy	196 743	167 231
14.	CENTRUM MEDYCZNE IKAR - BOROWICZ SPÓŁKA JAWNA	Pracujący opiekun - IKAR	ogólnowojewódzki	ogólnowojewódzki	854 368	726 212
15.	CENTRUM OPIEKUŃCZO-EDUKACYJNE S.C. B. RYDLICHOWSKA, E. KORPUSIŃSKA-PRUSAK	Szczęśliwy maluch, rodzic gotowy do pracy-2	inowrocławski	Inowrocław	1 914 112	1 626 995
16.	CENTRUM OPIEKUŃCZO-EDUKACYJNE S.C. B. RYDLICHOWSKA, E. KORPUSIŃSKA-PRUSAK	" Szczęśliwy maluch, rodzic gotowy do pracy "	Bydgoszcz	Bydgoszcz	1 917 245	1 629 658
17.		Szczęśliwy maluch, mama gotowa do pracy	ogólnowojewódzki	ogólnowojewódzki	999 235	849 350
18.		Szczęśliwy maluch, mama gotowa do pracy - 2	ogólnowojewódzki	ogólnowojewódzki	961 363	817 158
19.	FINIS JUSTYNA MYTLEWSKA	Utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w nowej placówce Żłobka Montessori im. Aniołów Stróżów drogą do umożliwienia mamom powrotu na rynek pracy.	Toruń	Toruń	276 188	234 760
20.	FUNDACJA 12 KAMIENICA	Dwunasta Kamienica - miejsce dla dziecka i dla rodzica!	Bydgoszcz	Bydgoszcz	372 367	316 512
21.	FUNDACJA GOSPODARCZA PRO EUROPA	Mama i Tata w pracy	ogólnowojewódzki	ogólnowojewódzki	540 760	459 646
22.	FUNDACJA ROZWOJU DEMOKRACJI LOKALNEJ	Dziecko pod opieką - czas na pracę	Bydgoszcz	Bydgoszcz	462 501	393 126
23.		Dziecko pod opieką - idziemy do pracy	bydgoski	Dąbrowa Chełmińska	43 173	36 697
				Dobrcz	43 173	36 697
				Nowa Wieś Wielka	43 173	36 697
				Sicienko	43 173	36 697
			chełmiński	Unistaw	172 692	146 788
			inowrocławski	Złotniki Kujawskie	172 692	146 788
			świecki	Pruszcz	86 346	73 394
				Świekatowo	86 346	73 394
			toruński	Zławieś Wielka	172 692	146 788
			żniński	Łabiszyn	172 692	146 788
24.		Dziecko pod opieką - to Twój czas na pracę!	(puste)	ogólnopowiatowy	2 086 796	1 773 777
25.	FUNDACJA WERWA	MAŁA AKADEMIA Z WERWĄ	Toruń	Toruń	370 563	314 978
			toruński	Lubicz	185 281	157 489
				Łysomice	185 281	157 489
26.	GMINA ALEKSANDRÓW KUJAWSKI	Zapewnienie opieki dla dzieci w wieku do lat 3 w żłobku Bursztynek w Gminie Aleksandrów Kujawski	aleksandrowski	ogólnopowiatowy	1 031 012	876 361
27.	GMINA BIAŁE BŁOTA	Czas Malucha - filia Gminnego Żłobka Integracyjnego U Misia w Łochowie	bydgoski	Białe Błota	115 372	98 066
				Nowa Wieś Wielka	115 372	98 066
			Bydgoszcz	Bydgoszcz	230 743	196 132
			nakielski	Szubin	230 743	196 132
28.	GMINA BOBROWNIKI	Godzimy życie zawodowe i rodzinne w Gminie Bobrowniki - utworzenie Klubu Dziecięcego	lipnowski	Bobrowniki	662 070	562 760
29.	GMINA BOBROWO	Utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w Gminie Bobrowo	brodnicki	Bobrowo	1 064 088	904 475
30.	GMINA KĘSOWO	Wsparcie osób, sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do 3 lat - Otwarcie Klubu Malucha "Bajkowa Kraina" w Gminie Kęsowo.	tucholski	Kęsowo	755 494	642 170
31.	GMINA LUBIEŃ KUJAWSKI	Utworzenie Żłobka w Lubieniu Kujawskim	włocławski	Lubień Kujawski	946 996	804 946

Ip.	Beneficjent wiodący - nazwa	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - powiat	Miejsce realizacji - gmina	Wartość ogółem	Wkład UE
32.	GMINA MIASTA TORUŃ	Opieka dzienna i wczesna edukacja małego dziecka - Żłobek Miejski przy ul. Andersa 21 w Toruniu	Toruń	Toruń	3 952 550	3 359 668
33.		Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze na terenie Gminy Miasta Toruń	Toruń	Toruń	993 924	844 835
34.		Wspieramy Mamy	Toruń	Toruń	3 009 967	2 558 472
35.	GMINA MIASTO GOLUB-DOBRYŃ	Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze w Mieście Golub-Dobrzyń	golubsko-dobrzyński	Golub-Dobrzyń	138 000	117 300
36.	GMINA MIASTO WŁOCŁAWEK	Włocławek - miasto aktywnych rodziców	Włocławek	Włocławek	288 000	244 800
37.	GMINA MIEJSKA CIECHOCINEK	Żłobek BAJECZKA- pierwszy żłobek samorządowy w Gminie Miejskiej Ciechocinek	aleksandrowski	Ciechocinek	405 766	344 901
38.	GMINA PŁUŻNICA	Gminne Punkty Opieki Diennej - wsparcie dla rodziców małego dziecka.	chełmiński	Lisewo	602 312	511 965
			toruński	Chełmża gm. wiejska	602 312	511 965
			wąbrzeski	Płużnica	602 312	511 965
39.	GMINA WIĘCBORK	"Więcborski maluszek"	sępoleński	Więcbork	1 904 094	1 618 480
40.	HPT INNOVATION SPÓŁKA Z O.O.	Dzienny opiekun - opieka dla dzieci pracowników Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego	Bydgoszcz	Bydgoszcz	420 641	357 545
41.	INSTYTUT ROZWOJU I INICJATYW SPOŁECZNYCH	"Maluszki zaopiekowane!"	ogólnowojewódzki	ogólnowojewódzki	383 000	325 550
42.		Maluszki zaopiekowane w Toruniu!	Toruń	Toruń	228 500	194 225
43.	JUNIOR CLUB PRYWATNE CENTRUM DZIECIĘCE DARIA PIETRUSZA	Utworzenie nowych miejsc żłobkowych w Bydgoszczy - zwiększenie aktywności zawodowej rodziców i opiekunów, poprzez utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat	Bydgoszcz	Bydgoszcz	1 787 538	1 519 407
44.	KUMADE - ANNA KULCZYŃSKA	Dziecko pod opieką, szansą dla rodzica	toruński	łubianka	877 350	745 748
45.	MACIEJ GÓRKA USŁUGI MARKETINGOWO-HANDLOWE. ŻŁOBEK "WESOŁA ŻABKA"	Utworzenie nowych miejsc żłobkowych w Tucholi - zwiększenie aktywności zawodowej rodziców i opiekunów, poprzez utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat	tucholski	Tuchola	1 000 800	850 680
46.	MAŁGORZATA DOBER	Akademia Malucha u Tomcia Palucha szansą dla dzieci z niepełnosprawnościami	Bydgoszcz	Bydgoszcz	207 201	176 121
47.	MIASTO BYDGOSZCZ	Bydgoskie Żłobki Plus 2019	Bydgoszcz	Bydgoszcz	2 783 206	2 365 725
48.	MIASTO I GMINA CHODECZ	Utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobka w Chodczu.	włocławski	ogólnopowiatowy	1 296 948	1 102 406
49.	MONASTI RAFAŁ DRAŹKOWSKI	Aktywny Opiekun Monasti - II edycja	ogólnowojewódzki	ogólnowojewódzki	592 131	503 312
50.	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE I ŻŁOBEK "U CIOCI KLOCI" SPÓŁKA Z O. O.	Nowe miejsca żłobkowe „U Cioci Kłoci”	inowrocławski	ogólnopowiatowy	701 354	596 151
51.	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE I ŻŁOBEK „U CIOCI KLOCI” SP. Z O.O.	Nowe miejsca żłobkowe U Cioci Kłoci w Inowrocławiu - zwiększenie aktywności zawodowej rodziców / opiekunów dzieci do lat 3	inowrocławski	Inowrocław	496 478	422 006
52.	NIEPUBLICZNY ŻŁOBEK ZACZAROWANY OŁÓWEK MILENA ŁOPATKA	Żłobek „Zaczarowany Ołówek” szansą na rozwój dziecka i aktywność zawodową rodziców	bydgoski	ogólnopowiatowy	889 077	755 715
			Bydgoszcz	Bydgoszcz	889 077	755 715
53.	ODYSEJA EDUKACJO SP. Z O.O.	Pracująca rodzina	Toruń	Toruń	300 000	255 000
			toruński	ogólnopowiatowy	300 000	255 000
54.	PERSONA SYLWIA KRUCZYŃSKA	Dzieci do żłobka, rodzice do pracy - żłobek Elemelek we Włocławku	Włocławek	Włocławek	569 875	484 394
55.	POLICEALNE STUDIUM ZAWODOWE SP. Z O.O.	Ja idę do żłobka, a rodzice do pracy	inowrocławski	ogólnopowiatowy	592 088	503 274
56.	POLICEALNE STUDIUM ZAWODOWE SP. Z O.O.	Ja idę do żłobka, a rodzice do pracy 2	inowrocławski	ogólnopowiatowy	1 335 816	1 135 444

Ip.	Beneficjent wiodący - nazwa	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - powiat	Miejsce realizacji - gmina	Wartość ogółem	Wkład UE
57.	PRO-EDU SP. Z O.O.	Happy Kids - pierwszy żłobek w Brodnicy	brodnicki	Brodnica	1 004 809	854 088
58.	PRYWATNE PRZEDSZKOLE ANGIOJĘZYZYKNE MAŁY MIŚ SP. Z O.O.	Mały Miś rośnie	Toruń	Toruń	622 902	529 467
			toruński	Lubicz	311 451	264 733
59.	Opiekuńczy Mały Mis	Toruń		Toruń	542 268	460 928
		toruński	Lubicz	542 268	460 928	
60.	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE "AKADEMIA MALUCHA" R. TURCZYN	Niepubliczny żłobek JAR w Toruniu	Toruń	Toruń	960 029	816 024
61.	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE AKADEMIA MALUCHA EWELINA URBAŃSKA	Żłobek dla dziecka - praca dla rodziców! Nowe możliwości w Akademii Malucha.	aleksandrowski	Aleksandrów Kujawski	438 762	372 947
62.	PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE JAGODA	Mała Oliwka. Żłobek w gminie Żławieś Wielka	toruński	Żławieś Wielka	1 251 246	1 063 559
63.	RAFAŁ DRĄCZKOWSKI MONASTI	Aktywny Opiekun - "Monasti"	(puste)	(puste)	480 900	408 765
64.	STOWARZYSZENIE INICJATYW SPOŁECZNO - EKONOMICZNYCH "SUKCES"	Żłobek Na Zapiecku	Włocławek	Włocławek	1 171 494	995 770
			włocławski	ogólnopowiatowy	1 171 494	995 770
65.	STOWARZYSZENIE INICJATYW SPOŁECZNO - EKONOMICZNYCH SUKCES	Szkoła Aktywnych Kobiet	Włocławek	Włocławek	881 245	749 058
66.	STREFA EDUKACJI E=MC2 SP. Z O.O.	Mama wraca do pracy	Grudziądz	Grudziądz	996 398	846 938
			grudziądzki	ogólnopowiatowy	996 398	846 938
67.	STREFA EDUKACJI E=MC2 SP. Z O.O.	Bydgoski Żłobek "Lucky Bebe"	bydgoski	ogólnopowiatowy	1 362 484	1 158 112
			Bydgoszcz	Bydgoszcz	1 362 484	1 158 112
68.	STREFA EDUKACJI E=MC2 SP. Z O.O.	Bydgoski Żłobek "Lucky Beby" 2	bydgoski	ogólnopowiatowy	1 816 143	1 543 722
			Bydgoszcz	Bydgoszcz	1 816 143	1 543 722
69.	SUPER START NIEPUBLICZNY ŻŁOBEK MUZYCZNO-JĘZYKOWY D. WASIELEWSKA	SUPER START - Żłobek Muzyczno-językowy	Włocławek	Włocławek	659 304	560 408
70.	THE CHERRIES PRZEDSZKOLE I ŻŁOBEK ANGIOJĘZYZYKNI M. WIŚNIEWSKA	„The Cherries” Żłobek Anglojęzykni	Toruń	(puste)	494 834	420 609
			toruński	ogólnopowiatowy	494 834	420 609
71.	TOP-PROJEKT-KRZYSZTOF DERBISZEWSKI	Pracująca Mama	golubsko-dobrzyński	Ciechocin	32 000	27 200
				Golub-Dobrzyń	32 000	27 200
				Golub-Dobrzyń - gmina wiejska	32 000	27 200
				Kowalewo Pomorskie	32 000	27 200
				Radomin	32 000	27 200
				Zbójno	32 000	27 200
			Grudziądz	Grudziądz	191 999	163 199
			grudziądzki	Grudziądz	32 000	27 200
				Gruta	32 000	27 200
				Łasin	32 000	27 200
				Radzyń Chełmiński	32 000	27 200
Rogóżno	32 000	27 200				
Świecie nad Osą	32 000	27 200				
72.	W3A.PL SP. Z. O.O.	Klub Malucha Smerfna Chata	Włocławek	Włocławek	322 899	274 464
73.		Nasz Żłobek Smerfna Chatka	Włocławek	Włocławek	276 574	235 088
74.	WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE	Aktywna Mama, aktywny Tata	ogólnowojevodzki	ogólnowojevodzki	12 922 278	10 983 936
75.	WOJSKOWE ZAKŁADY LOTNICZE NR 2 SP. A.	Lotniczy żłobek	Bydgoszcz	Bydgoszcz	1 019 725	866 766

Ip.	Beneficjent wiodący - nazwa	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - powiat	Miejsce realizacji - gmina	Wartość ogółem	Wkład UE
76.	WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI W BYDGOSZCZY	Aktywność zawodowa i rodzicielstwo - to możliwe!	Bydgoszcz	Bydgoszcz	420 367	357 312
77.		Aktywny rodzic - kompleksowe wsparcie powrotu do aktywności zawodowej	ogólnowojewodzki	ogólnowojewodzki	800 070	680 060
78.		Fachowa opieka - spokojna praca	Bydgoszcz	Bydgoszcz	420 367	357 312
79.		Żłobek „Akademia Malucha”	Bydgoszcz	Bydgoszcz	1 745 514	1 483 687
80.	ŻŁOBEK "PRZYSTANEK BOBASKA" MONIKA WALCZAK	Przystanek Bobaska - przystanek szczęścia dzieci i rodziców	Toruń	Toruń	760 242	646 206
			toruński	ogólnopowiatowy	760 242	646 206
Razem dla poddziałania 8.4.1			80		103 947 883	88 355 700
Poddziałanie 8.4.2 Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3						
81.	CENTRUM OPIEKUŃCZO-EDUKACYJNE S.C. B. RYDLICHOWSKA, E. KORPUSIŃSKA-PRUSAK	Szczęśliwy maluch, zadowolony rodzic	inowrocławski	ogólnopowiatowy	984 090	836 477
			mogileński	ogólnopowiatowy	984 090	836 477
82.	GMINA GOLUB-DOBRZYŃ	Edukacja od żłobka	golubsko-dobrzyński	Golub-Dobrzyń - gmina wiejska	299 925	254 936
83.	GMINA GRUDZIĄDZ	Gmina Grudziądz pomaga maluchom	grudziądzki	Grudziądz	261 626	222 382
84.	GMINA MIASTO WŁOCŁAWEK	Utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 dla mieszkańców Miasta Włocławek oraz okolicznych gmin - żłobek integracyjny na os. Południe	Włocławek	Włocławek	1 759 775	1 495 809
85.	GMINA MOGILNO	W żłobku w Mogilnie jak u Mamy	mogileński	Mogilno	1 525 217	1 296 434
86.	GMINA ZŁOTNIKI KUJAWSKIE	Stworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w Gminie Złotniki Kujawskie	inowrocławski	Złotniki Kujawskie	628 428	534 164
87.	PRO-EDU SP. Z O.O.	Żłobek Złota Rybka	Toruń	Toruń	367 755	312 592
88.	STOWARZYSZENIE DOROŚLI DZIECIOM	Aktywni rodzice w Sępólnie Krajeńskim	sępoleński	Sępólno Krajeńskie	2 074 579	1 763 389
89.	STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW SPORTU I REKREACJI ZIEMI KUJAWSKO-POMORSKIEJ "FORMA"	Pomagamy maluchom rozwinąć skrzydła	Włocławek	Włocławek	799 100	679 235
90.	STREFA EDUKACJI E=MC2 SP. Z O.O.	Żłobek "Lucky Bebe"	Grudziądz	Grudziądz	498 948	424 106
			grudziądzki	Grudziądz	498 948	424 106
Razem dla poddziałania 8.4.2			10		10 682 481	9 080 106
Poddziałanie 8.4.3. Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach ZIT						
91.	"ZA JORDANEM" - KAMIŃSKA BARBARA	Klub dziecięcy szansą na lepszą przyszłość rodzica i dziecka	toruński	Obrowo	287 500	244 375
92.	AKADEMIA PRZEDSZKOLAKA S.C. W.CHABOWSKA N.RAUS	OPIEKUN DZIENNY - ELASTYCZNE ROZWIĄZANIE	bydgoski	Dobrcz	51 432	43 717
			Bydgoszcz	Bydgoszcz	51 432	43 717
			Bydgoszcz	Bydgoszcz	102 864	87 434
93.	GMINA MIASTA TORUŃ	Opieka dzienna i wczesna edukacja małego dziecka „Liczy się czas”	Toruń	Toruń	1 591 271	1 352 581
94.	MIASTO BYDGOSZCZ	Bydgoskie Żłobki Plus	Bydgoszcz	Bydgoszcz	2 393 337	2 034 337
95.	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE KORONA	"Mama wraca do pracy" - żłobek w Murowańcu	bydgoski	Białe Błota	702 111	596 795
96.	NIEPUBLICZNY PUNKT PRZEDSZKOLNY "TROS KliWE MISIE", UNIJNE JĘZYKOWE PRZEDSZKOLE I ŻŁOBEK "NIEZAPOMINAJKA" K. SKÓLMOWSKA	Utworzenie 19 miejsc opieki żłobkowej w gminie Lubicz.	toruński	Lubicz	890 471	756 900
97.	STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW SPORTU I REKREACJI ZIEMI KUJAWSKO-POMORSKIEJ "FORMA"	Pracujący rodzic to szczęśliwy maluch	toruński	Zławieś Wielka	205 186	174 408
98.		Fachowa opieka - szczęśliwa rodzina	Bydgoszcz	Bydgoszcz	205 728	174 869

Ip.	Beneficjent wiodący - nazwa	Tytuł projektu	Miejsce realizacji - powiat	Miejsce realizacji - gmina	Wartość ogółem	Wkład UE	
99.	WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI W BYDGOSZCZY	Opiekun dzienny - praktyczne rozwiązanie dla rodzica	Bydgoszcz	Bydgoszcz	483 188	410 710	
Razem dla poddziałania 8.4.3					9	6 964 521	5 919 843
Suma końcowa					99	121 594 885	103 355 649

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 – stan na 30.06.2019 r.

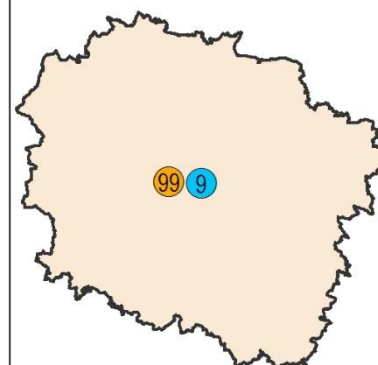
Ryc. 2.1. Liczba i miejsce realizacji projektów dotyczących opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020 w osi 6 (poddziałanie 6.1.2- Inwestycje w infrastrukturę społeczną) i osi 8 (poddziałania: 8.4.1 Wsparcie zatrudnienia osób pełniących funkcje opiekuńcze, 8.4.2 Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3, 8.4.3. Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach ZIT

Projekty w ramach RPO WK-P 2014-2020 dotyczące opieki nad dziećmi do lat 3

- 1 liczba projektów finansowanych w ramach EFS
- 1 liczba projektów finansowanych w ramach EFRR
- gmina, na terenie której realizowane są projekty z osi 6 (EFRR)
- gmina, na terenie której realizowane są projekty z osi 8 (EFS)

Wartości dla WK-P

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 – stan na 30.06.2019 r.

3 Opieka nad dziećmi do lat 3 w ramach programów krajowych w perspektywie finansowej 2014-2020 w województwie kujawsko-pomorskim

Opieka nad dziećmi do lat 3 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)

W programach krajowych możliwości realizowania zadań związanych z szeroko rozumianą opieką nad dziećmi do lat 3 są ograniczone. Jedynie w POWER w działaniu 2.1 *Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego* jest możliwość prowadzenia szkoleń w zakresie form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3¹. Skierowane są one do przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (w szczególności do przedstawicieli władz samorządu gminnego i pracowników jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za rozwój tego typu form opieki nad dziećmi)².

W województwie kujawsko-pomorskim w ramach POWER realizowane są 3 projekty szkoleniowe (wg Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014 - stan na 04.06.2019 r.):

- dwa projekty Pm Group Laax Sp. z o. o. Sp. K.: „*Jak utworzyć i poprowadzić instytucje opieki nad dziećmi do lat 3 ?- szkolenia i warsztaty praktyczne dla przedstawicieli samorządu gminnego*”, o łącznej wartości 1 mln zł, wkładu UE 844 tys. zł.,
- Krajowe Stowarzyszenie Inicjatyw realizuje projekt na terenie trzech województw: łódzkiego, mazowieckiego i kujawsko-pomorskiego, pn.: „*Gmino - zaopiekuj się maluchem*”, o wartości 1,7 mln zł (1,4 mln zł wkładu UE).

Głównym celem powyższych projektów są działania związane z podniesieniem kompetencji przedstawicieli władz samorządu gminnego i pracowników gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za rozwój form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Szkolenia dotyczą organizacji i finansowania tego typu usług (projekt Krajowego Stowarzyszenia Inicjatyw).

Pozostałe projekty dotyczą szkoleń z zakresu m.in.: diagnozy potrzeb i etapów rozwojowych małych dzieci, jakości pracy placówek opieki nad dziećmi do lat 3, przepisów prawa budowlanego dotyczących tego typu placówek. Ponadto przygotowania, realizacji i rozliczenia projektów unijnych (m.in. takich jak rządowy program Maluch+ czy regionalne programy operacyjne).

---

¹ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 Wersja 14, Warszawa, 6 lutego 2019 r.

² Dotyczy instytucji wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, o którym mowa w rozdziale 3 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157).

4. Program Maluch+ w kraju i w województwie kujawsko-pomorskim

4.1. Program Maluch+ w kraju

Program Maluch+, którego podstawę prawną stanowi art. 62 z dnia 4 lutego 2011 r., o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, realizowany jest od 2011 r. przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Celem Programu jest wspieranie rodziny w działaniach opiekuńczych nad małymi dziećmi głównie przez:

- 1) stworzenie warunków dla rozwoju zróżnicowanych instytucji opiekuńczo-edukacyjnych dla dzieci w wieku do lat 3,
- 2) poprawę standardów funkcjonowania instytucji opieki nad małymi dziećmi,
- 3) wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu instytucji opiekuńczo-edukacyjnych dla małych dzieci, zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności.

Na przestrzeni pięciu ostatnich lat, w skali kraju, liczba dofinansowanych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 wzrastała, ale skokowo, np.: między 2013 a 2014 r. wzrosło o ok. 5 tys., w 2014 i 2015 już o 13 tys., a między 2015 a 2016 tylko o 2 tys., by w 2016 i 2017 r. wzrosnąć o aż o 17 tys. (tab.4.1).

Tab. 4.1. Liczba i udział dofinansowanych miejsc w skali województw w Programie Maluch+ w latach 2013-2017

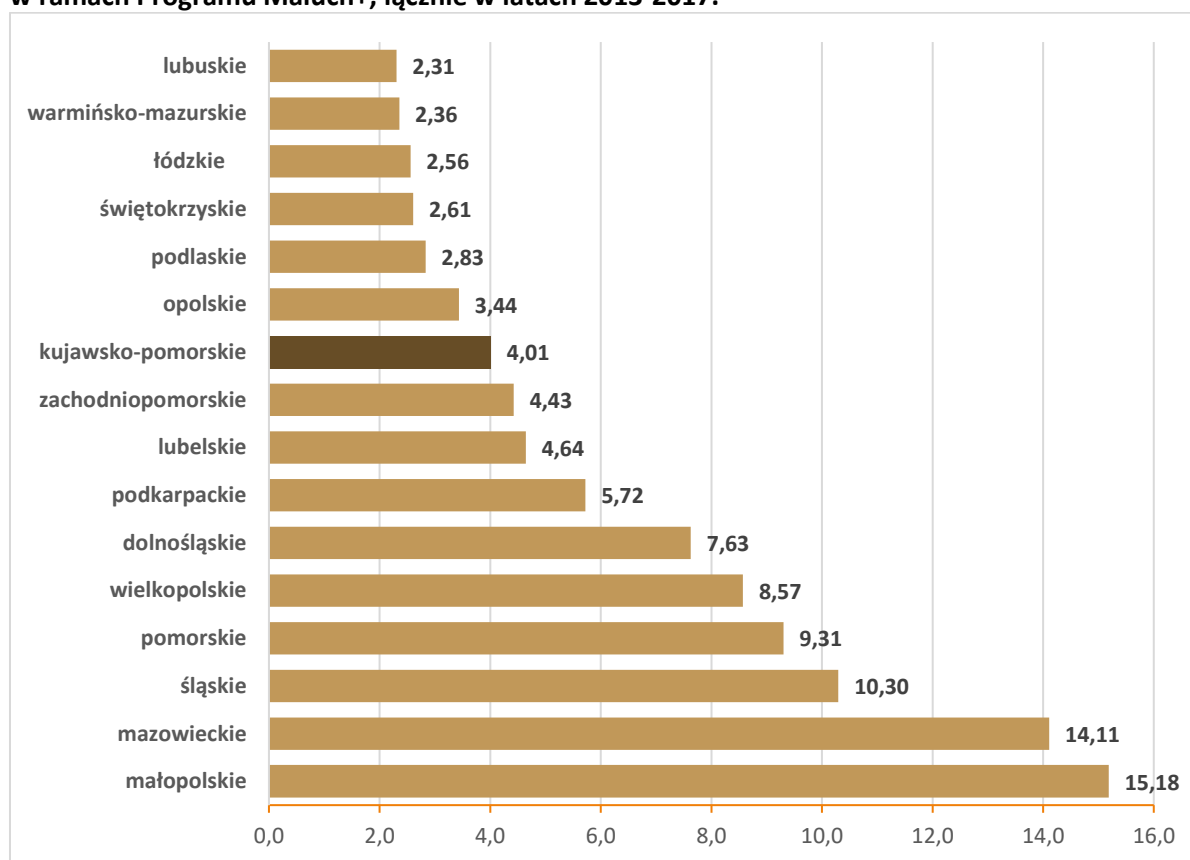
Lp.	województwo	2013		2014		2015		2016		2017		Razem liczba miejsc 2013-2017
		liczba dofinan. miejsc opieki	odsetek miejsc opieki nad dziećmi	liczba dofinan. miejsc opieki	odsetek miejsc opieki nad dziećmi	liczba dofinan. miejsc opieki	odsetek miejsc opieki nad dziećmi	liczba dofinan. miejsc opieki	odsetek miejsc opieki nad dziećmi	liczba dofinan. miejsc opieki	odsetek miejsc opieki nad dziećmi	
1	dolnośląskie	654	6,55	1 137	7,59	1 880	6,59	2 895	9,28	3 605	7,41	10 171
2	kujawsko-pomorskie	439	4,40	719	4,80	1 018	3,57	1 297	4,16	1 880	3,87	5 353
3	lubelskie	500	5,01	630	4,21	3 005	10,53	571	1,83	1 485	3,05	6 191
4	lubuskie	126	1,26	344	2,30	528	1,85	845	2,71	1 233	2,54	3 076
5	łódzkie	153	1,53	376	2,51	848	2,97	685	2,20	1 354	2,78	3 416
6	małopolskie	1 076	10,78	1 441	9,62	3 727	13,06	5 135	16,46	8 867	18,23	20 246
7	mazowieckie	1 397	14,00	2 314	15,45	4 104	14,38	4 560	14,62	6 437	13,24	18 812
8	opolskie	264	2,65	613	4,09	925	3,24	1 148	3,68	1 630	3,35	4 580
9	podkarpackie	763	7,65	1 113	7,43	1 566	5,49	1 786	5,73	2 402	4,94	7 630
10	podlaskie	188	1,88	543	3,62	794	2,78	990	3,17	1 261	2,59	3 776
11	pomorskie	1 233	12,36	1 777	11,86	2 422	8,49	3 069	9,84	3 906	8,03	12 407
12	śląskie	1 462	14,65	912	6,09	2 633	9,22	3 413	10,94	5 308	10,91	13 728
13	świętokrzyskie	333	3,34	440	2,94	768	2,69	902	2,89	1 032	2,12	3 475
14	warmińsko-mazurskie	225	2,25	351	2,34	583	2,04	866	2,78	1 117	2,30	3 142
15	wielkopolskie	775	7,77	1 469	9,81	2 494	8,74	1 375	4,41	5 316	10,93	11 429
16	zachodniopomorskie	391	3,92	803	5,36	1 249	4,38	1 656	5,31	1 802	3,71	5 901
	POLSKA	9 979	100,00	14 982	100,00	28 544	100,00	31 193	100	48 635	100	133 333

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-i-projekty-program-maluch>

W latach 2013-2017, łącznie w kraju, dofinansowano w programie 133 333 miejsc opieki, co w skali województw daje średnią ponad 8 tys. miejsc. Województwa, które w tych latach utworzyły w ramach Malucha najwięcej miejsc opieki (ponad średnią dla kraju) to: małopolskie (20,2 tys.), mazowieckie (18,8 tys.), śląskie (13,7 tys.), pomorskie (12 tys.), wielkopolskie (11,4 tys.), dolnośląskie (10,2 tys.). W województwie kujawsko-pomorskim utworzono 5,3 tys. miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

Największy przyrost liczby dofinansowanych miejsc w ramach programu, w analizowanych latach, dotyczył województw: małopolskiego (7,8 tys.), mazowieckiego (5 tys.), wielkopolskiego (4,5 tys.), śląskiego (3,8 tys.). Z kolei najniższy przyrost liczby miejsc odnotowało: świętokrzyskie (699 miejsc), warmińsko-mazurskie (892 miejsca) i lubelskie (985 miejsc). Pozostałe województwa, w tym kujawsko-pomorskie (z liczbą 1,4 tys. miejsc), utworzyły od 1 do 3 tys. miejsc opieki w latach 2013-2017.

Wykres 4.1. Udział województw w liczbie dofinansowanych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w ramach Programu Maluch+, łącznie w latach 2013-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-i-projekty-program-maluch>

W 2017 r w ramach programu umożliwiono podmiotom niegminnym ubieganie się o dofinansowanie do tworzenia nowych miejsc opieki³, a nie tylko, jak we wcześniejszych edycjach, do samego funkcjonowania miejsc. Poprzez wprowadzone zmiany w 2017 r. powstało 8 067 nowych miejsc opieki, podczas gdy w latach 2011-2015 średniorocznie w ramach programu powstawało ok. 3 tys. miejsc. Wzrost wiązał się głównie z dofinansowaniem tworzenia miejsc przez podmioty niegminne, które utworzyły 57% wszystkich nowych miejsc. Jednocześnie w ramach programu 40 568 dzieci otrzymało dofinansowanie do pobytu w placówkach.⁴

³ Z dofinansowania była wyłączona możliwość budowy nowego budynku oraz zakup nieruchomości

⁴ Sprawozdanie Rady Ministrów z realizacji ustawy z dnia 4 lutego 2011 r., o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2017 r. – Warszawa 2018

Edycja programu Maluch+ w 2018 r., składała się z czterech modułów:

- 1) **w module 1** o środki na utworzenie nowych miejsc i ich utrzymanie, w tym miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki, mogły ubiegać się JST. Moduł 1 został podzielony na moduł 1a i 1b:
  - a) moduł 1a przeznaczony był na zadania realizowane na terenie gmin, w których nie funkcjonowały żadne żłobki lub kluby dziecięce, a zadanie dotyczyło utworzenia miejsc dla **nie więcej niż 20% dzieci w rocznikach 1-2** w gminie,
  - b) moduł 1b był przeznaczony na zadania realizowane na terenie gmin, w których funkcjonowały (lub nie funkcjonowały) żłobki lub kluby dziecięce, ale zadanie dotyczyło utworzenia miejsc dla **więcej niż 20% dzieci w rocznikach 1-2** w gminie.
- 2) **w module 2** środki przeznaczone były na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki tworzonych przez gminy z udziałem środków z poprzednich edycji programu, w tym miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki.
- 3) **moduł 3** skierowany został do podmiotów innych niż jednostki samorządu terytorialnego, m.in. dla uczelni i podmiotów z nimi współpracujących, które mogły pozyskać środki na utworzenie nowych miejsc opieki i ich utrzymanie, (np. dla dzieci studentów, doktorantów oraz osób zatrudnionych przez uczelnię).
- 4) **w module 4** o środki mogły ubiegać się podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki, w tym miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki.

Na moduł 1 przeznaczono 133,4 mln zł z czego na 1a 46,8 mln zł (46,4 mln zł na tworzenie miejsc opieki a 384 tyś. zł na ich funkcjonowanie). W module 1a dofinansowano 91 dziennych opiekunów na kwotę 390 tyś. zł. W ramach modułu 1b nie było dofinansowania dziennego opiekuna (nie wpłynęły oferty na tego typu formę opieki). Na moduł 1b przeznaczono 86,6 mln zł z tego 85,6 mln zł na tworzenie miejsc opieki i 983 tyś. zł na ich funkcjonowanie.

Tab. 4.2. Wysokość dofinansowania i liczba utworzonych w ramach programu Maluch+ 2018 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 1a i 1 b wg województw.

województwo	liczba nowych miejsc opieki		liczba dziennych opiekunów (moduł 1a)	całkowita kwota dofinansowania
	żłobek	klub dziecięcy		
dolnośląskie	507	76		10 101 553
kujawsko-pomorskie	164	25		3 584 775
lubelskie	504	15		9 278 486
lubuskie	335	15		6 347 204
łódzkie	536			9 203 892
małopolskie	397	83		9 218 843
mazowieckie	1653	121		30 591 224
opolskie	235	27		3 590 020
podkarpackie	635	35		12 356 583
podlaskie	359			6 077 601
pomorskie	510	48	12	9 901 076
śląskie	205			2 333 492
świętokrzyskie	195		20	3 819 279
warmińsko-mazurskie	165		40	3 172 743
wielkopolskie	407	45	8	8 106 616
zachodniopomorskie	436			5 746 025
Suma końcowa	7250	500	91	133 429 443

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

W ramach modułu 2 wykorzystano 29,55 mln zł, z przeznaczeniem na zapewnienie funkcjonowanie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 tworzonych przez gminy z udziałem środków z wcześniejszych edycji programu.

Tab. 4.3. Wysokość dofinansowania i liczba utworzonych w ramach programu Maluch+ 2018 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 2 wg województw

województwo	liczba miejsc dla dzieci (z wyłączeniem dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki)	liczba miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki	całkowita kwota dofinansowania
dolnośląskie	1 728	13	2 892 200
kujawsko-pomorskie	799	23	1 509 700
lubelskie	698	17	1 358 400
lubuskie	434	1	787 200
łódzkie	614	2	1 111 650
małopolskie	1 008	54	2 138 400
mazowieckie	1792	47	3 488 100
opolskie	521		937 800
podkarpackie	1 204	36	2 383 200
podlaskie	438	6	824 400
pomorskie	1 258	107	2 850 900
śląskie	1 497	24	2 800 200
świętokrzyskie	819	55	1 804 200
warmińsko-mazurskie	604	1	1 093 200
wielkopolskie	1093	22	2 089 050
zachodniopomorskie	824		1 483 200
Suma końcowa	15 331	408	29 551 800

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

W ramach modułu 3 przeznaczono 150,6 mln zł, z tego 141,7 mln zł na tworzenie miejsc opieki i 8,8 zł na ich funkcjonowanie.

Tab. 4.4. Wysokość dofinansowania i liczba utworzonych w ramach programu Maluch+ 2018 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 3 wg województw

województwo	liczba nowych miejsc opieki		liczba dziennych opiekunów	całkowita kwota dofinansowania
	żłobek	klub dziecięcy		
dolnośląskie	1459	52		14 594 188
kujawsko-pomorskie	692	77	34	7 224 519
lubelskie	314	33		2 644 969
lubuskie	658	92		6 497 717
łódzkie	455	86		4 908 784
małopolskie	1534	184	121	17 732 978
mazowieckie	3127	281	254	32 379 361
opolskie	326			2 837 757
podkarpackie	296	15	32	2 890 579
podlaskie	494	22	24	4 896 672
pomorskie	859	637	142	15 771 898

województwo	liczba nowych miejsc opieki		liczba dziennych opiekunów	całkowita kwota dofinansowania
	żłobek	klub dziecięcy		
śląskie	1680	72	30	17 202 173
świętokrzyskie	130	25		1 250 561
warmińsko-mazurskie	165	32	17	1 853 649
wielkopolskie	1787	142	31	15 601 295
zachodniopomorskie	202	74		2 294 424
Suma końcowa	14178	1824	685	150 581 524

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

W ramach modułu 4 dofinansowanie skierowane było do podmiotów innych niż JST, a dotyczące funkcjonowania miejsc opieki. Wysokość dofinansowania na funkcjonowanie miejsc opieki wynosiło 150 zł miesięcznie na dziecko, a w przypadku miejsca dla dziecka niepełnosprawnego lub wymagającego szczególnej opieki – 500 zł. Z kwoty 500 zł na obniżanie miesięcznych opłat rodziców przeznaczono 150 zł, natomiast pozostałą kwotę podmiot mógł przeznaczyć na utrzymanie miejsca dla niepełnosprawnego lub wymagającego szczególnej opieki dziecka.

Tab. 4.5. Wysokość dofinansowania w poszczególnych formach opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 4 wg województw

województwo	forma opieki nad dziećmi w wieku do lat 3			całkowita kwota dofinansowania
	dzienny opiekun	klub dziecięcy	żłobek	
dolnośląskie	62 250	392 400	4 790 250	5 244 900
kujawsko-pomorskie	59 400	126 000	1 319 400	1 504 800
lubelskie		405 000	1 520 700	1 925 700
lubuskie	9 000	99 000	1 760 400	1 868 400
łódzkie		2 437 500		2 437 500
małopolskie	428 400	1 747 500	9 445 950	11 621 850
mazowieckie	1 033 650	1 360 100	7 532 300	9 926 050
opolskie		180 000	2 343 600	2 523 600
podkarpackie	77 184	541 200	2 599 800	3 218 184
podlaskie	23 400	417 600	1 696 800	2 137 800
pomorskie	997 800	1 255 350	3 283 050	5 536 200
świętokrzyskie	102 600	112 200	645 450	860 250
śląskie	590 400	1 393 800	8 097 150	10 081 350
warmińsko-mazurskie	187 200	349 200	729 600	1 266 000
wielkopolskie	465 300	690 300	8 899 300	10 054 900
zachodniopomorskie		167 400	1 838 100	2 005 500
Suma końcowa	4 036 584	11 674 550	56 501 850	72 212 984

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

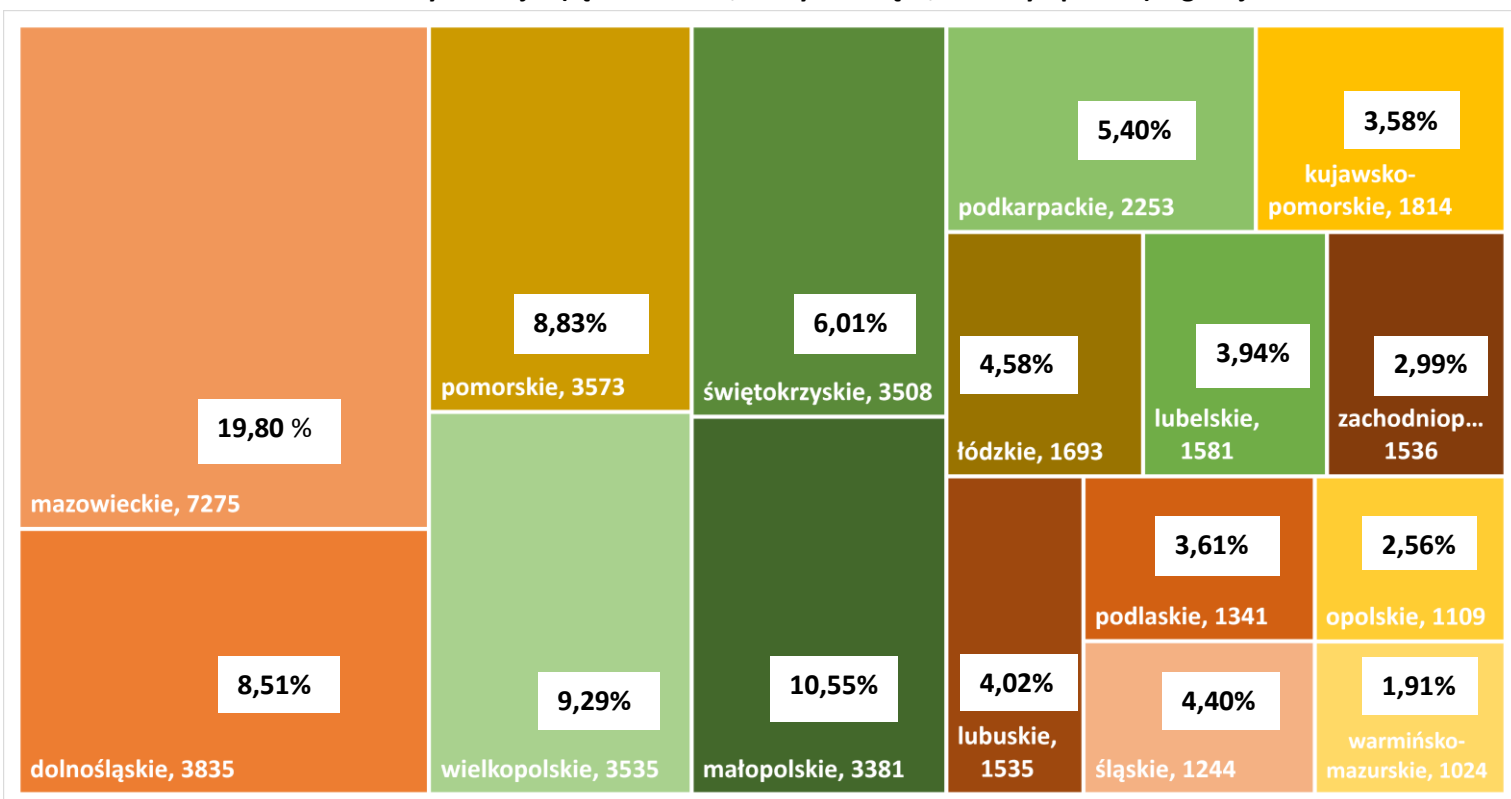
Na edycję Maluch+ w 2018 r. przeznaczono 386 mln zł, czyli niemal o 236 mln zł więcej niż w poprzedniej edycji. Większa pula środków pozwoliła na utworzenie ok. 24,5 tys. miejsc oraz na dofinansowanie funkcjonowania ponad 55 tys. miejsc dla dzieci pełnosprawnych oraz prawie 640 miejsc dla dzieci niepełnosprawnych i wymagających szczególnej opieki.

Średnio w województwach utworzono 2,5 tys. miejsc dofinansowanych z programu, najczęściej w mazowieckim (7,2 tys.), małopolskim, wielkopolskim, pomorskim, dolnośląskim i świętokrzyskim (od 3,8 do 3,4 tys.). W pozostałych województwach powstało od 2,2 tys. w podkarpackim do 1 tys. w opolskim i warmińsko-mazurskim.

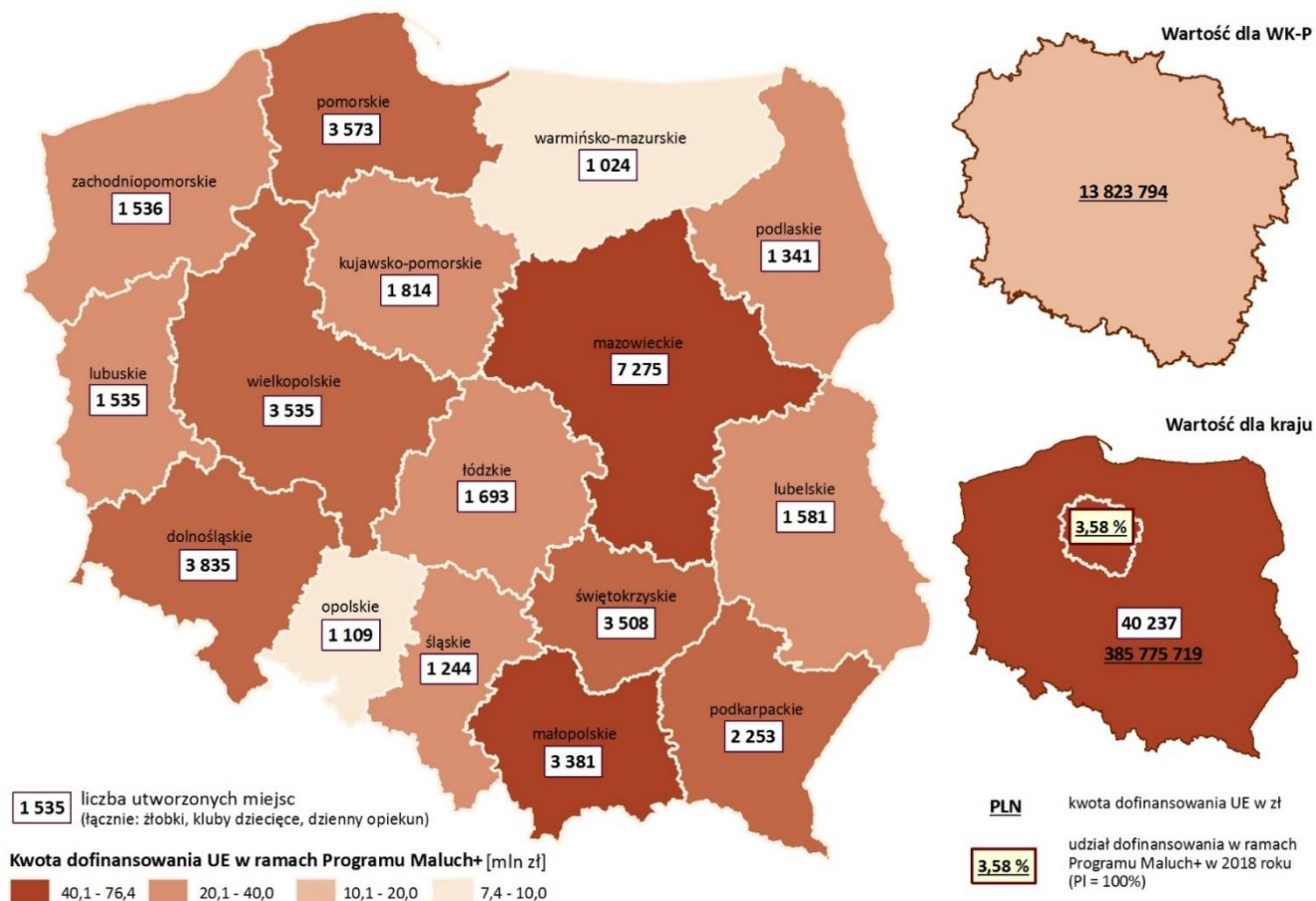
Warto zwrócić uwagę, że kwota dofinansowania jednego miejsca nie była jednakowa i oscylowała od 13,6 tys. w śląskim do 6,6 tys. w świętokrzyskim. W kujawsko-pomorskim średnia wartość dofinansowania do miejsca opieki wyniosła 7,6 tys.

Wykres 4.2. Udział dofinansowania w ramach Programu Maluch+ w 2018 roku w województwach oraz liczba utworzonych miejsc (łącznie żłobki, kluby dziecięce, dzienny opiekun) wg województw

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

Ryc. 4.1. Liczba i wartość dofinansowania w ramach Programu Maluch+ w 2018 r. w kraju.

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

4.2. Program Maluch+ w województwie kujawsko-pomorskim

W 2018 r. kujawsko-pomorskie instytucje, w tym JST, otrzymały z Programu Maluch+ blisko 14 mln zł, co stanowi ok. 3,6% dofinansowania. Średnia dla Polski to 24,1 mln zł (6,25%).

W ramach modułu 1 (1a i 1b) 8 instytucji łącznie utworzyło 164 nowe miejsca w żłobkach i 25 w klubach dziecięcych na kwotę dofinansowania blisko 3,6 mln zł.

Tab. 4.6. Wysokość dofinansowania i liczba utworzonych w ramach programu Maluch+ 2018 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 1a i 1b w gminach woj. kujawsko-pomorskiego.

gmina, na terenie której utworzono miejsca opieki	liczba nowych miejsc opieki		całkowita kwota dofinansowania
	żłobek	klub dziecięcy	
moduł 1 a			
Aleksandrów Kujawski	32		640 000
Barcin	57		1 140 000
Bobrowniki		10	144 640
Dobrcz	20		408 000
Kęsowo		15	243 135
Piotrków Kujawski	10		109 000
Razem dla modułu 1a	119	25	2 684 775

gmina, na terenie której utworzono miejsca opieki	liczba nowych miejsc opieki		całkowita kwota dofinansowania
	żłobek	klub dziecięcy	
moduł 1 b			
Golub-Dobrzyń	15		300 000
Lubień Kujawski	30		600 000
Razem dla modułu 1b	45		900 000
Suma końcowa	164	25	3 584 775

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

Moduł 2 dotyczył zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki tworzonych przez gminy z udziałem środków z poprzednich edycji programu, w tym miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki. W kujawsko-pomorskim 25 instytucji, na obszarze 10 gmin otrzymało dofinansowanie o łącznej wartości ponad 1,5 mln zł., co pozwoliło na utrzymanie 822 miejsc, w tym 23 dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki. Najwięcej instytucji otrzymało dofinansowanie w Bydgoszczy: 8 żłobków, a w Sępólnie Krajeńskim 7 podmiotów z czego 1 żłobek, 1 klub dziecięcy i 5 instytucji świadczących opiekę nad dziećmi w formie dziennego opiekuna. Żłobki integracyjne w Bydgoszczy i w Białych Błotach (w Łochowie i w Zielonce) otrzymały dofinansowanie do miejsc opieki dla dzieci niepełnosprawnych.

Tab. 4.7. Wysokość dofinansowania i liczba utworzonych w ramach programu Maluch+ 2018 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 2 w gminach woj. kujawsko-pomorskiego

gmina, na terenie której utworzono miejsca opieki	liczba miejsc dla dzieci (z wyłączeniem dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki)	liczba miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki	całkowita kwota dofinansowania
Białe Błota	102	10	223 300
Bydgoszcz	342	13	693 600
Chodecz	40		72 000
Gostycyn	15		27 000
Koronowo	80		144 000
Lubiewo	20		33 000
Mogilno	48		43 200
Sępólno Krajeńskie	115		207 000
Włocławek	15		27 000
Żnin	22		39 600
Suma końcowa	799	23	1 509 700

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

Moduły 3 i 4 skierowano do podmiotów innych niż jst. W 2018 r., ramach 3 modułu w kujawsko-pomorskim 33 podmioty (najwięcej w Toruniu i w Bydgoszczy, odpowiednio 11 i 9) utworzyły łącznie 803 nowych miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na łączną kwotę dofinansowania ponad 7,2 mln zł., z czego blisko 500 tys. zł przeznaczono na ich funkcjonowanie.

Tab. 4.8. Wysokość dofinansowania i liczba utworzonych w ramach programu Maluch+ 2018 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 3 w gminach woj. kujawsko-pomorskiego.

gmina, na terenie której utworzono miejsca opieki	liczba nowych miejsc opieki		liczba dziennych opiekunów	całkowita kwota dofinansowania
	żłobek	klub dziecięcy		
Toruń	304			3 042 619
Brodnica	60			113 000
Bydgoszcz	106	50	8	1 679 900
Golub-Dobrzyń		15		156 000
Lubicz			16	92 800
Obrowo		12		124 800
Solec Kujawski	20			28 000
Szubin	60			624 000
Tuchola	52			502 600
Wąbrzeźno	40			274 800
Włocławek	35			371 000
Zławieś Wielka	15		10	215 000
Suma końcowa	692	77	34	7 224 519

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

W ramach 4 modułu (tab. 4.9) 32 instytucje otrzymały dofinansowanie: 10 żłobków z Torunia, z Włocławka 3 żłobki i 4 instytucje opieki dziennej, z Bydgoszczy: 1 żłobek, 2 kluby dziecięce i 3 podmioty świadczące opiekę dzienną, po 2 żłobki z Inowrocławia i Grudziądza. W pozostałych gminach pojedyncze instytucje były beneficjentami tego rodzaju wsparcia.

Tab. 4.9. Wysokość dofinansowania w poszczególnych formach opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach modułu 4 w gminach woj. kujawsko-pomorskiego

gmina, która otrzymała dofinansowanie na utworzenie miejsca opieki	forma opieki nad dziećmi w wieku do lat 3			całkowita kwota dofinansowania
	żłobek	klub dziecięcy	dzienny opiekun	
Toruń	619 200			619 200
Bydgoszcz	64 800	63 000	23 400	151 200
Chełmża		36 000		36 000
Golub-Dobrzyń		27 000		27 000
Grudziądz	180 000			180 000
Inowrocław	84 000			84 000
Solec Kujawski	144 000			144 000
Śliwice	54 000			54 000
Tuchola	52 800			52 800
Włocławek	120 600		36 000	156 600
Suma końcowa	1 319 400	126 000	59 400	1 504 800

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

W ramach modułów 1 (1a i 1b) i 3, dla których można było wydzielić formy opieki nad dziećmi do lat 3, łącznie utworzono 992 miejsca, z czego 856 w żłobkach, 102 w klubach dziecięcych i 34 miejsca w ramach dziennego opiekuna. Najwięcej nowych miejsc w żłobkach utworzono w Toruniu (304) i w Bydgoszczy (106). łącznie w tych modułach instytucje otrzymały 10,8 mln zł. W modułach 2 i 4, w ramach których można było otrzymać dofinansowanie do funkcjonowania nowych miejsc (moduł 4) i miejsc powstałych w poprzednich edycjach programu (moduł 2), łącznie dofinansowano 942 miejsca,

z czego zaledwie 23 miejsca dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki. W tych modułach instytucje otrzymały łącznie nieco ponad 3 mln zł.

Poniższa tabela i wykres podsumowują rozkład i poziom dofinansowania w ramach Programu Maluch+ w 2018 r., w regionie. Na 144 kujawsko-pomorskie jest zaledwie na terenie 31 gmin realizowano zadania w ramach programu. Łącznie 98 podmiotów skutecznie pozyskało środki z programu. Wskazuje to na małą aktywność podmiotów świadczących opiekę nad dziećmi do lat 3 w pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy na rozwijanie tego typu usług. Zgodnie z informacją sprawozdawczą Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przyznało dofinansowanie na wszystkie oferty zakwalifikowane przez wojewodów.

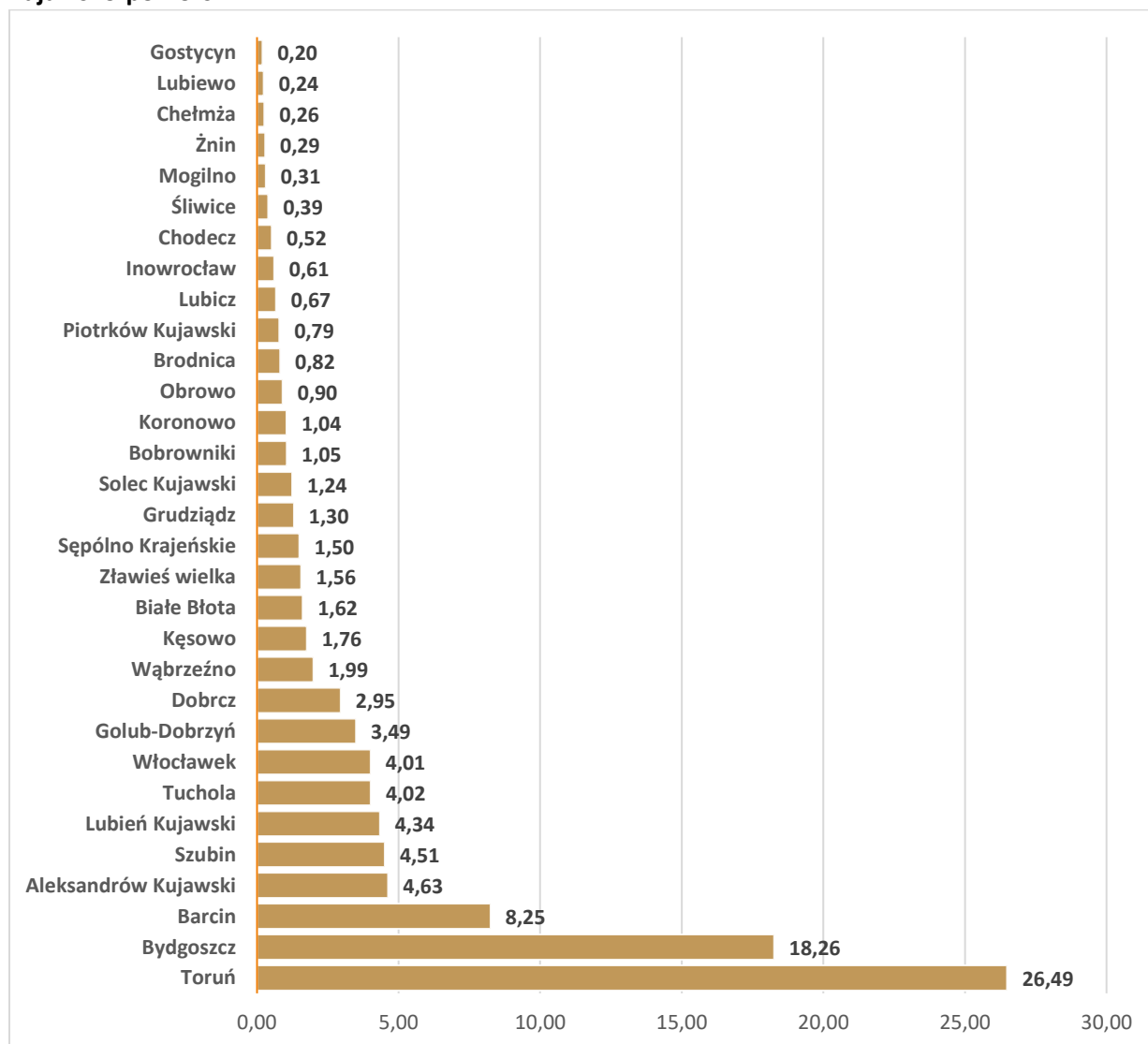
Tab. 4.10. Łączna wartość dofinansowania oraz liczba miejsc utworzonych i utrzymywanych w ramach Programu Maluch+ w woj. kujawsko-pomorskim w 2018 r.

lp.	gmina uczestnicząca w programie	forma opieki nad dziećmi w wieku do lat 3			liczba dofinansowanych miejsc dla dzieci (z wyłączeniem dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki)	liczba dofinansowanych miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki	całkowita kwota dofinansowania
		żłobek	klub dziecięcy	dzienny opiekun			
		moduły 1a,1b i 3					
1.	Aleksandrów Kujawski	32					640 000
2.	Barcin	57					1 140 000
3.	Białe Błota				102	10	223 300
4.	Bobrowniki	0	10				144 640
5.	Brodnica	60					113 000
6.	Bydgoszcz	106	50	8	354	13	2 524 700
7.	Chełmża				12		36 000
8.	Chodecz				40		72 000
9.	Dobrcz	20					408 000
10.	Golub-Dobrzyń	15	15		12		483 000
11.	Gostycyn				15		27 000
12.	Grudziądz				12		180 000
13.	Inowrocław				12		84 000
14.	Kęsowo		15				243 135
15.	Koronowo				80		144 000
16.	Lubicz			16			92 800
17.	Lubień Kujawski	30					600 000
18.	Lubiewo				20		33 000
19.	Mogilno				48		43 200
20.	Obrowo	0	12				124 800
21.	Piotrków Kujawski	10					109 000
22.	Sępólno Krajeńskie				115		207 000
23.	Solec Kujawski	20			12		172 000
24.	Szubin	60					624 000
25.	Śliwice				12		54 000
26.	Toruń	304			12		3 661 819
27.	Tuchola	52			12		555 400

lp.	gmina uczestnicząca w programie	forma opieki nad dziećmi w wieku do lat 3			liczba dofinansowanych miejsc dla dzieci (z wyłączeniem dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki)	liczba dofinansowanych miejsc dla dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki	całkowita kwota dofinansowania
		żłobek	klub dziecięcy	dzienny opiekun			
		moduły 1a,1b i 3					
28.	Wąbrzeźno	40					274 800
29.	Włocławek	35			27		554 600
30.	Zławieś wielka	15		10			215 000
31.	Żnin				22		39 600
Suma końcowa		856	102	34	919	23	13 823 794

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

Wykres 4.3. Udział gmin w dofinansowaniu w ramach Programu Maluch+ w 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018>

28 gmin, na terenie których znajdują się jednostki świadczące opiekę nad dziećmi do 3 lat (62,2%), skorzystało w 2018 r. ze wsparcia Programu Maluch+, natomiast 17 gmin na terenie, których znajdują się jednostki świadczące opiekę nad dziećmi do 3 lat (37,8%) nie skorzystało w 2018 r. z tej formy wsparcia.

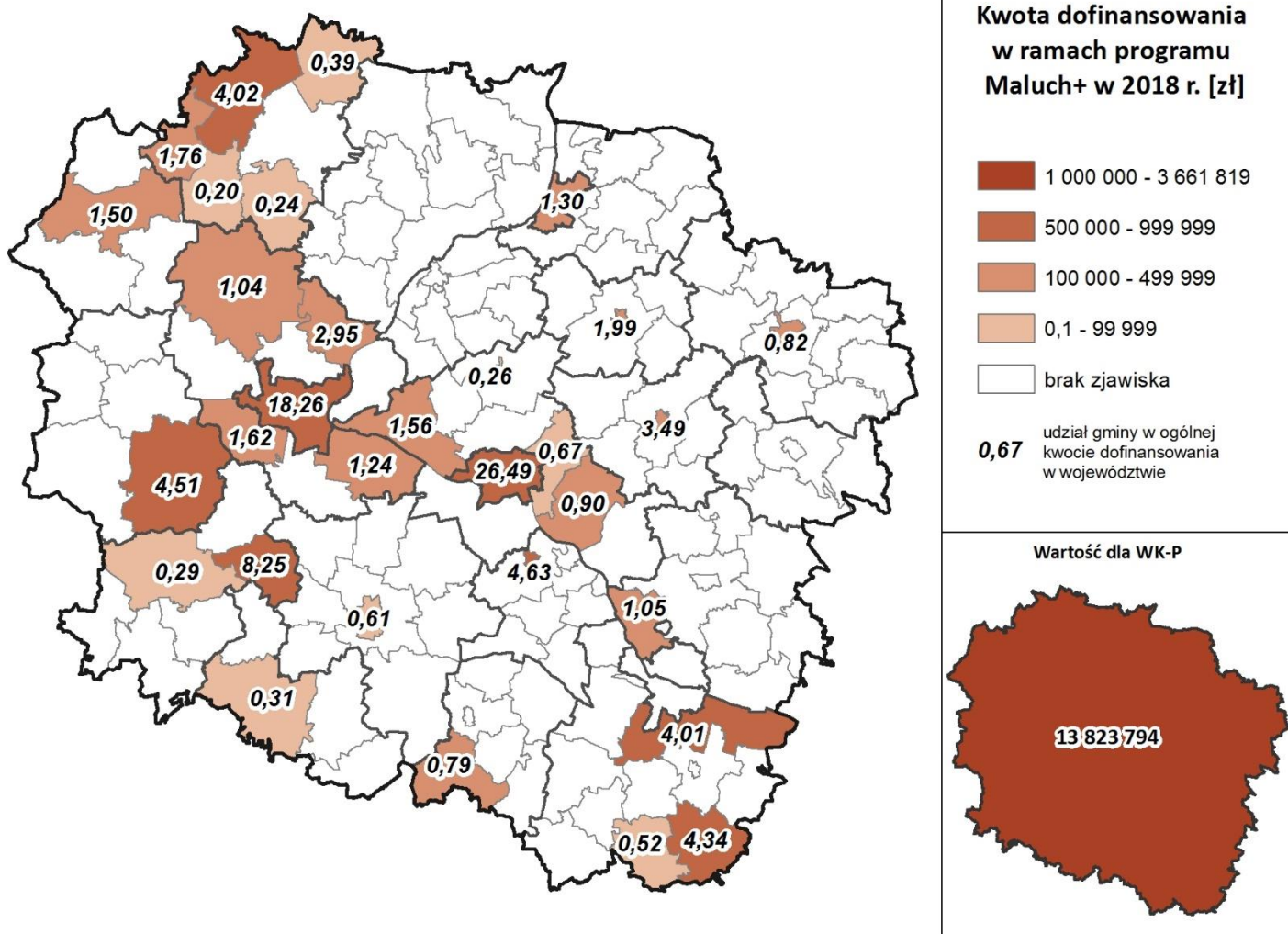
Środki z Programu Maluch+ pozyskane i przekazane podmiotom w 2018 roku w niektórych przypadkach mogą jeszcze nie zostać w pełni wykorzystane. Nieścisłości w sprawozdawczości między GUS a Programem Maluch+ dotyczące głównie liczby nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 mogą być spowodowane trwającymi projektami i działaniami, które (jako trwające) nie są jeszcze ujęte w GUS. Przykładem jest 7 gmin, na obszarze których wg danych z GUS nie są prowadzone, we wskazanym w Maluchu+ zakresie, działania z zakresu opieki nad dziećmi: Aleksandrów Kujawski, Lubień Kujawski, Sępólno Krajeńskie, Szubin, Śliwice, Tuchola, Wąbrzeźno.

Tab. 4.11. Rozbieżności między danymi GUS (BDL) a sprawozdaniem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z wdrażania Programu Maluch za 2018 r.

Lp.	gmina	liczba nowych miejsc opieki		różnica
		BDL - GUS	Program Maluch+	
1.	Aleksandrów Kujawski	20	32	12
2.	Lubień Kujawski	0	30	30
3.	Sępólno Krajeńskie	92	115	23
4.	Szubin	57	60	3
5.	Śliwice	0	12	12
6.	Tuchola	42	52	10
7.	Wąbrzeźno	0	40	40
Razem		211	341	130

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji wyników konkursu „Maluch+2018” dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-konkursu-maluch-2018> oraz Banku Danych Lokalnych (BDL) GUS (dostęp 13.06.2019)

Ryc. 4.1. Poziom dofinansowania gmin korzystających z Programu Maluch+ w 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim.

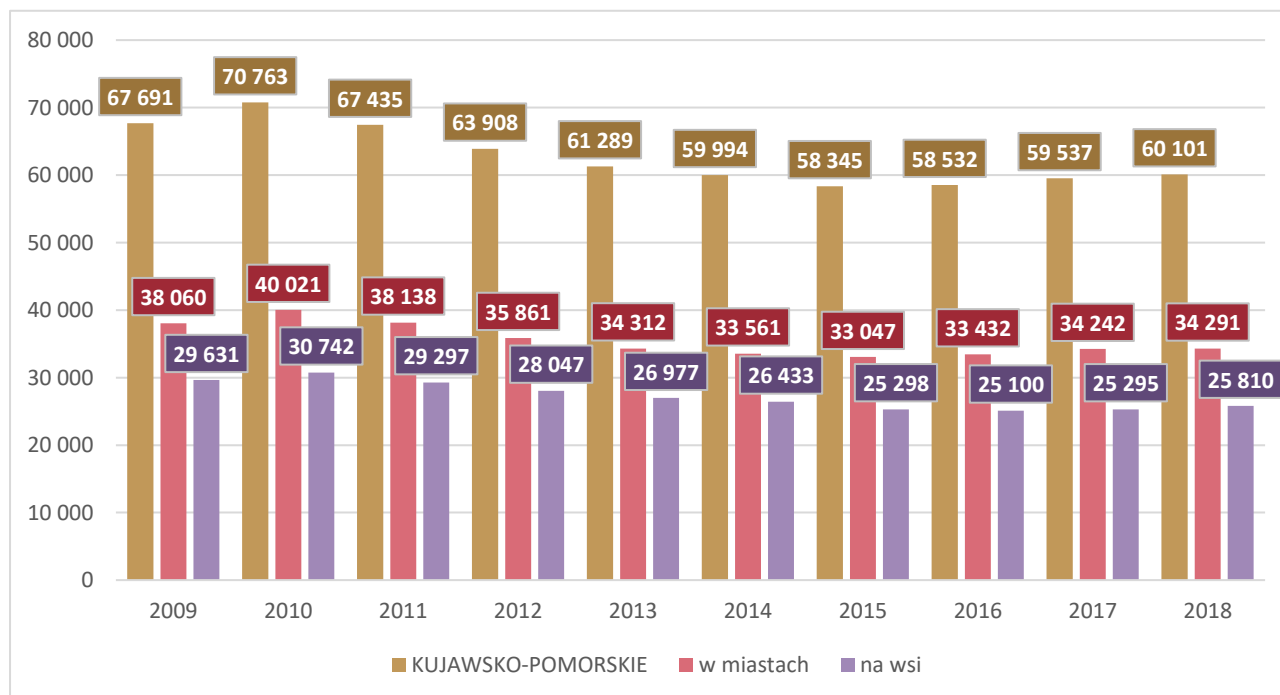
5. Opieka nad dziećmi do lat 3 wg BDL GUS

5.1. Zmiany liczby dzieci do lat 3

W ostatnich dziesięciu analizowanych latach (2009-2018) najwyższą liczbę dzieci w wieku do 3 lat odnotowano w 2010 r. (70 763 osób). W kolejnych latach, tj. do 2015 r. zanotowano spadek liczby dzieci w tej grupie wiekowej, do 58 345 osób, tj. o -12 418 osób (-17,6%). Natomiast od roku 2016 liczba dzieci w tej grupie rośnie systematycznie, osiągając w 2018 r. 60 101 osób (jednak tylko 84,9% liczby dzieci z najlepszego 2010 r.). W ciągu całego dziesięciolecia populacja osób w tym wieku zmniejszyła się o 7 590 (-11,2%).

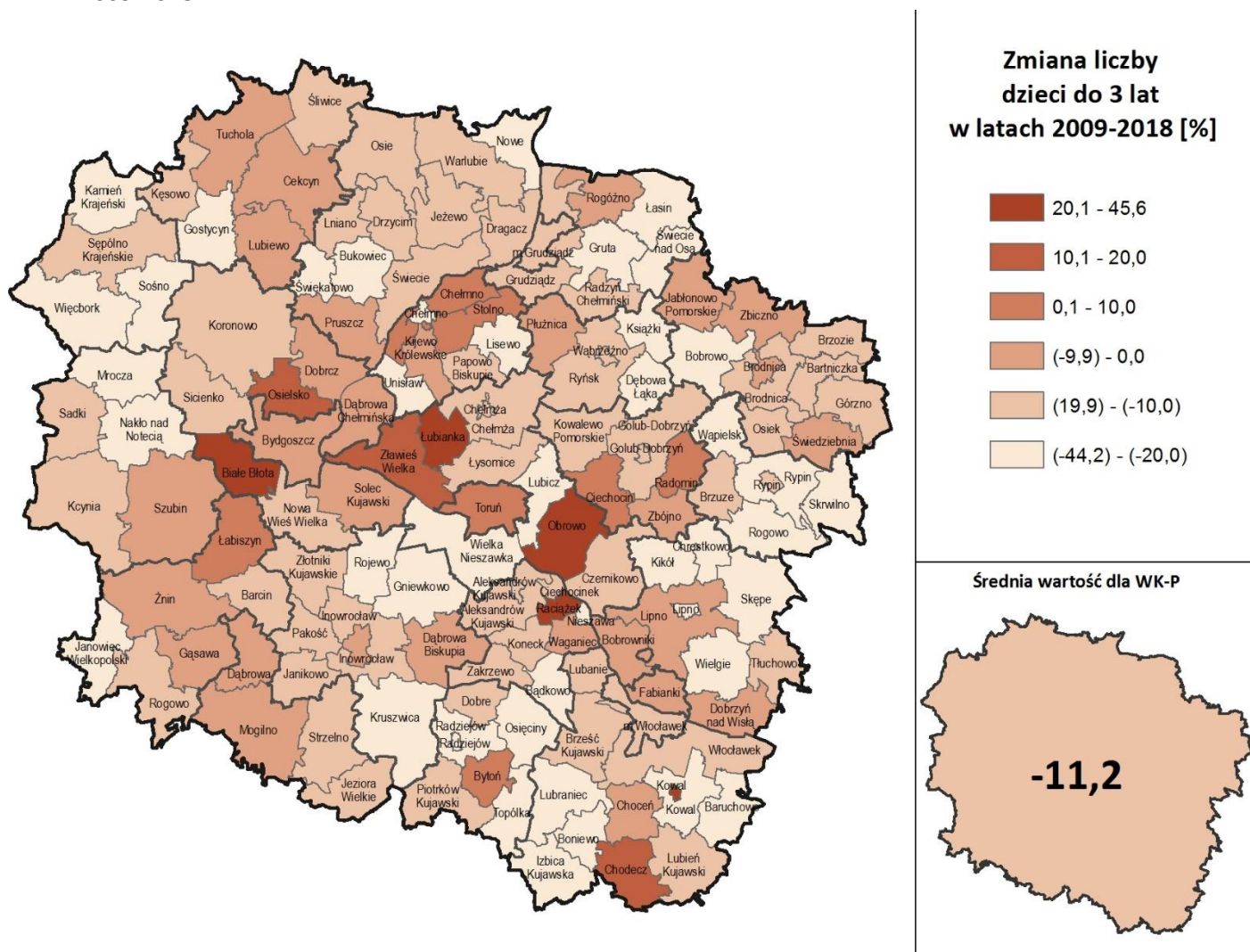
Wśród gmin województwa dysproporcje są znacznie większe, wynoszące od -44,2% do 45,6%. Największy spadek liczby dzieci do 3 lat w ostatnich dziesięciu latach (przekraczający 35%) zanotowano w 3 gminach (wiejskich): Świecie nad Osą (-44,2%), Bądkowo (-38,2%) oraz Boniewo (-37,2%). Największy przyrost liczby dzieci w tej grupie wiekowej (przekraczający 20%) nastąpił w gminach (wiejskich): Raciążek (45,6%), Obrowo (44,4%), Łubianka (28,8%), Białe Błota (20,6%) i mieście Kowal (20,6%). Łącznie w tym okresie jedynie w 15 jednostkach nastąpił wzrost liczby dzieci do lat 3 (dominowały gminy sąsiadujące z głównymi ośrodkami miejskimi regionu), w jednej nie uległ zmianie (Zbiczno), a w 128 jednostkach zanotowano spadek, najwyższy w północno-wschodniej i północnej części województwa oraz gminach peryferyjnych.

Wyk. 5.1.1. Zmiana liczby dzieci w wieku do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim (2009-2018)

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

Ryc. 5.1.1. Zmiana [%] liczby dzieci do 3 lat w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2009-2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tab.5.1.1. Zmiana (%) liczby dzieci w wieku do lat 3 w latach 2009 - 2018 w gminach województwa kujawsko-pomorskiego (osoby i na 1 tys. mieszkańców).

Lp.	jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				zmiana liczby dzieci do 3 lat (%)	zmiana liczby dzieci na 1 tys. mieszk. (os.)
		os.	na 1 tys. mieszk.	os.	na 1 tys. mieszk.		
		2009		2018			
	POLSKA	1 217 910	31,9	1 167 837	30,4	-4,1	-1,5
	KUJAWSKO-POMORSKIE	67 691	32,7	60 101	28,9	-11,2	-3,8
1	Aleksandrów Kujawski (1)	402	32,7	331	27,1	-17,7	-5,6
2	Aleksandrów Kujawski (2)	415	36,9	350	29,5	-15,7	-7,4
3	Barcin (3)	484	32,7	421	28,4	-13,0	-4,3
4	Bartniczka (2)	196	42,5	173	36,7	-11,7	-5,8
5	Baruchowo (2)	125	34,2	84	24,3	-32,8	-9,9
6	Bądkowo (2)	157	35,0	97	22,7	-38,2	-12,3
7	Białe Błota (2)	559	34,0	674	30,9	20,6	-3,1
8	Bobrowniki (2)	106	35,2	96	31,0	-9,4	-4,2
9	Bobrowo (2)	233	37,9	184	29,0	-21,0	-8,9
10	Boniewo (2)	129	36,6	81	23,8	-37,2	-12,9
11	Brodnica (1)	1 026	37,0	1 005	34,9	-2,0	-2,1

Lp.	jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				zmiana liczby dzieci do 3 lat (%)	zmiana liczby dzieci na 1 tys. mieszk. (os.)		
		os.	na 1 tys. mieszk.	os.	na 1 tys. mieszk.				
		2009		2018				2009-2018	
		POLSKA	1 217 910	31,9	1 167 837			30,4	-4,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	67 691	32,7	60 101	28,9	-11,2	-3,8			
12	Brodnica (2)	310	45,3	272	32,6	-12,3	-12,7		
13	Brześć Kujawski (3)	338	29,9	304	26,3	-10,1	-3,6		
14	Brzozie (2)	159	43,9	132	34,8	-17,0	-9,1		
15	Brzuze (2)	177	33,5	149	28,0	-15,8	-5,5		
16	Bukowiec (2)	226	43,4	170	33,1	-24,8	-10,4		
17	Bydgoszcz (1)	10 374	29,0	9 864	28,2	-4,9	-0,8		
18	Bytoń (2)	111	30,1	114	32,7	2,7	2,6		
19	Cekcyn (2)	263	40,1	245	36,0	-6,8	-4,1		
20	Chełmno (1)	667	33,0	523	26,5	-21,6	-6,5		
21	Chełmno (2)	188	35,3	198	32,7	5,3	-2,6		
22	Chełmża (1)	522	34,4	439	30,2	-15,9	-4,2		
23	Chełmża (2)	323	34,1	278	28,3	-13,9	-5,8		
24	Chocień (2)	217	27,5	200	25,1	-7,8	-2,3		
25	Chodecz (3)	163	26,1	182	30,1	11,7	4,0		
26	Chrostkowo (2)	103	34,0	76	26,4	-26,2	-7,6		
27	Ciechocin (2)	135	33,9	136	33,7	0,7	-0,2		
28	Ciechocinek (1)	290	26,7	235	22,2	-19,0	-4,6		
29	Czernikowo (2)	337	39,3	282	31,0	-16,3	-8,3		
30	Dąbrowa (2)	156	32,9	145	31,4	-7,1	-1,5		
31	Dąbrowa Biskupia (2)	163	31,8	161	31,3	-1,2	-0,5		
32	Dąbrowa Chełmińska (2)	256	33,9	246	29,5	-3,9	-4,4		
33	Dębowa Łąka (2)	131	40,3	97	30,3	-26,0	-10,0		
34	Dobrcz (2)	366	37,6	358	30,7	-2,2	-6,9		
35	Dobre (2)	160	29,2	143	26,4	-10,6	-2,8		
36	Dobrzyń nad Wisłą (3)	252	32,0	229	29,9	-9,1	-2,2		
37	Dragacz (2)	245	35,2	217	30,0	-11,4	-5,1		
38	Drzycim (2)	183	36,7	163	32,9	-10,9	-3,8		
39	Fabianki (2)	274	29,7	267	26,5	-2,6	-3,3		
40	Gąsawa (2)	164	31,2	148	28,0	-9,8	-3,2		
41	Gniewkowo (3)	536	36,4	356	24,6	-33,6	-11,7		
42	Golub-Dobrzyń (1)	437	33,7	361	28,6	-17,4	-5,1		
43	Golub-Dobrzyń (2)	314	37,9	263	30,1	-16,2	-7,7		
44	Gostycyn (2)	217	41,8	151	29,1	-30,4	-12,7		
45	Górzno (3)	153	39,5	130	33,3	-15,0	-6,2		
46	Grudziądz (1)	3 146	31,8	2 683	28,2	-14,7	-3,5		
47	Grudziądz (2)	394	36,5	350	27,4	-11,2	-9,0		
48	Gruta (2)	244	37,8	171	26,6	-29,9	-11,2		
49	Inowrocław (1)	2 092	27,5	1 897	25,9	-9,3	-1,5		
50	Inowrocław (2)	386	34,7	309	26,3	-19,9	-8,4		
51	Izbica Kujawska (3)	275	34,6	201	26,1	-26,9	-8,4		
52	Jabłonowo Pomorskie (3)	314	34,9	287	32,1	-8,6	-2,8		
53	Janikowo (3)	393	29,0	349	26,5	-11,2	-2,5		
54	Janowiec Wielkopolski (3)	351	37,8	265	29,3	-24,5	-8,5		
55	Jezióra Wielkie (2)	169	33,7	144	29,2	-14,8	-4,4		
56	Jeżewo (2)	305	38,6	250	30,7	-18,0	-7,9		
57	Kamień Krajeński (3)	293	42,5	219	31,4	-25,3	-11,0		
58	Kcynia (3)	479	35,0	410	30,5	-14,4	-4,5		
59	Kęsowo (2)	179	40,5	145	32,5	-19,0	-8,1		
60	Kijewo Królewskie (2)	173	40,0	158	34,8	-8,7	-5,2		

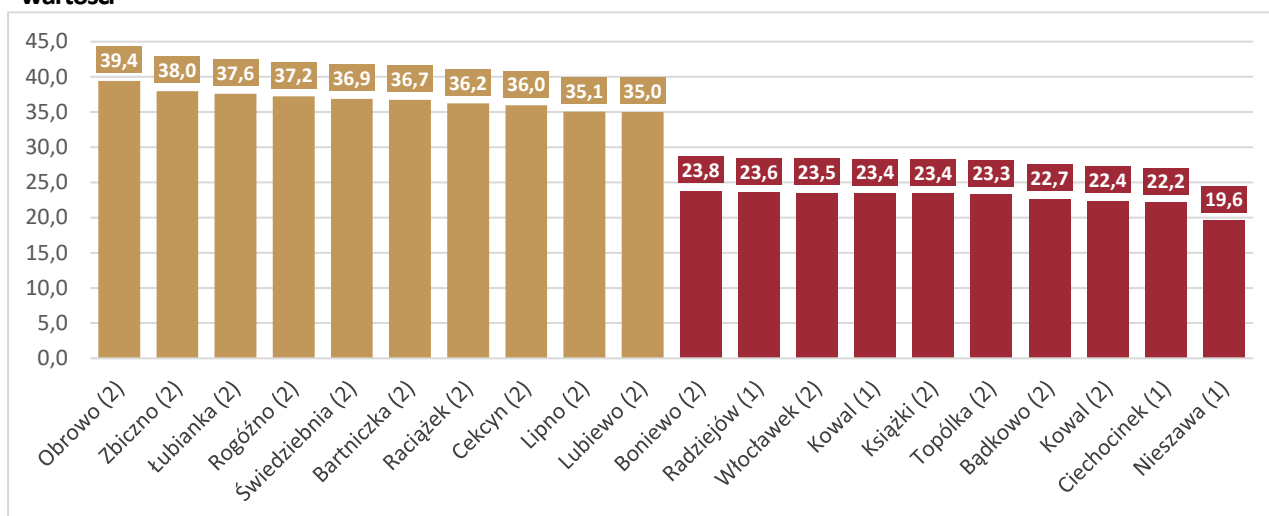
Lp.	jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				zmiana liczby dzieci do 3 lat (%)	zmiana liczby dzieci na 1 tys. mieszk. (os.)		
		os.	na 1 tys. mieszk.	os.	na 1 tys. mieszk.				
		2009		2018				2009-2018	
		POLSKA	1 217 910	31,9	1 167 837			30,4	-4,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	67 691	32,7	60 101	28,9	-11,2	-3,8			
61	Kikół (2)	273	37,6	191	26,8	-30,0	-10,8		
62	Koneck (2)	107	31,9	91	28,8	-15,0	-3,1		
63	Koronowo (3)	815	34,4	725	30,0	-11,0	-4,4		
64	Kowal (1)	68	19,6	82	23,4	20,6	3,8		
65	Kowal (2)	126	31,5	88	22,4	-30,2	-9,2		
66	Kowalewo Pomorskie (3)	387	33,8	341	29,7	-11,9	-4,1		
67	Kruszwica (3)	619	31,3	484	25,1	-21,8	-6,3		
68	Książki (2)	143	34,4	98	23,4	-31,5	-10,9		
69	Lipno (1)	491	33,2	376	26,0	-23,4	-7,2		
70	Lipno (2)	451	39,4	416	35,1	-7,8	-4,3		
71	Lisewo (2)	199	38,1	145	27,5	-27,1	-10,6		
72	Lniano (2)	157	38,0	140	32,5	-10,8	-5,5		
73	Lubanie (2)	134	28,7	117	25,4	-12,7	-3,3		
74	Lubicz (2)	736	39,9	589	29,6	-20,0	-10,3		
75	Lubień Kujawski (3)	236	32,1	203	27,5	-14,0	-4,7		
76	Lubiewo (2)	218	37,7	210	35,0	-3,7	-2,7		
77	Lubraniec (3)	319	32,3	251	26,4	-21,3	-5,9		
78	Łabiszyn (3)	323	34,0	330	32,5	2,2	-1,6		
79	Łasin (3)	300	36,7	236	29,7	-21,3	-7,0		
80	Łubianka (2)	208	34,4	268	37,6	28,8	3,2		
81	Łysomice (2)	339	37,7	300	29,9	-11,5	-7,8		
82	Mogilno (3)	793	31,7	748	30,4	-5,7	-1,4		
83	Mrocza (3)	390	41,9	273	29,5	-30,0	-12,5		
84	Nakło nad Notecią (3)	1 153	35,9	864	27,1	-25,1	-8,8		
85	Nieszawa (1)	51	25,7	37	19,6	-27,5	-6,1		
86	Nowa Wieś Wielka (2)	308	34,4	258	25,5	-16,2	-8,9		
87	Nowe (3)	358	33,9	281	27,3	-21,5	-6,5		
88	Obrowo (2)	468	39,4	676	39,4	44,4	0,0		
89	Osie (2)	197	37,1	173	31,5	-12,2	-5,6		
90	Osiek (2)	157	38,8	126	31,3	-19,7	-7,5		
91	Osielsko (2)	376	34,3	425	29,9	13,0	-4,4		
92	Osięciny (2)	270	33,2	190	24,8	-29,6	-8,4		
93	Pakość (3)	297	30,0	265	27,1	-10,8	-2,9		
94	Papowo Biskupie (2)	179	40,7	145	33,3	-19,0	-7,4		
95	Piotrków Kujawski (3)	290	30,8	249	26,7	-14,1	-4,1		
96	Płużnica (2)	157	31,8	150	31,1	-4,5	-0,7		
97	Pruszcz (2)	316	34,3	306	32,0	-3,2	-2,3		
98	Raciążek (2)	79	24,9	115	36,2	45,6	11,3		
99	Radomin (2)	130	31,8	134	34,6	3,1	2,8		
100	Radziejów (1)	178	30,9	132	23,6	-25,8	-7,3		
101	Radziejów (2)	148	33,7	115	26,2	-22,3	-7,5		
102	Radzyń Chełmiński (3)	154	31,7	125	26,7	-18,8	-5,0		
103	Rogowo (2)	179	39,1	158	33,3	-11,7	-5,9		
104	Rogowo (2)	273	39,1	204	29,7	-25,3	-9,4		
105	Rogóźno (2)	162	39,5	158	37,2	-2,5	-2,3		
106	Rojewo (2)	188	40,1	143	30,1	-23,9	-10,0		
107	Ryńsk (2)	312	36,5	253	29,4	-18,9	-7,1		
108	Rypin (1)	578	34,9	481	29,4	-16,8	-5,5		
109	Rypin (2)	296	40,3	226	30,2	-23,6	-10,1		

Lp.	jednostka terytorialna	dzieci w wieku do 3 lat				zmiana liczby dzieci do 3 lat (%)	zmiana liczby dzieci na 1 tys. mieszk. (os.)		
		os.	na 1 tys. mieszk.	os.	na 1 tys. mieszk.				
		2009		2018				2009-2018	
		POLSKA	1 217 910	31,9	1 167 837			30,4	-4,1
	KUJAWSKO-POMORSKIE	67 691	32,7	60 101	28,9	-11,2	-3,8		
110	Sadki (2)	251	35,2	221	30,4	-12,0	-4,8		
111	Sępólno Krajeńskie (3)	584	36,7	469	29,7	-19,7	-7,0		
112	Sicienko (2)	347	37,3	301	29,7	-13,3	-7,6		
113	Skępe (3)	294	39,0	219	29,0	-25,5	-10,0		
114	Skrwilno (2)	205	34,0	157	26,6	-23,4	-7,4		
115	Solec Kujawski (3)	547	33,4	494	29,4	-9,7	-4,1		
116	Sośno (2)	234	45,7	158	31,4	-32,5	-14,3		
117	Stolno (2)	172	33,4	176	33,5	2,3	0,0		
118	Strzelno (3)	387	31,9	318	27,3	-17,8	-4,6		
119	Szubin (3)	854	36,8	780	31,5	-8,7	-5,3		
120	Śliwice (2)	195	35,8	167	29,9	-14,4	-5,9		
121	Świecie (3)	1 098	33,1	961	28,2	-12,5	-4,8		
122	Świecie nad Osą (2)	206	47,8	115	27,3	-44,2	-20,5		
123	Świdziebnia (2)	193	37,7	192	36,9	-0,5	-0,8		
124	Świekatowo (2)	142	40,4	106	29,5	-25,4	-11,0		
125	Tłuchowo (2)	178	38,6	157	33,6	-11,8	-5,0		
126	Topólka (2)	163	33,0	113	23,3	-30,7	-9,7		
127	Toruń (1)	6 135	29,8	6 152	30,4	0,3	0,6		
128	Tuchola (3)	707	34,9	657	32,3	-7,1	-2,6		
129	Unisław (2)	272	39,8	206	29,4	-24,3	-10,4		
130	Waganiec (2)	156	35,4	143	31,2	-8,3	-4,1		
131	Warlubie (2)	232	35,0	192	29,5	-17,2	-5,6		
132	Wąbrzeźno (1)	475	34,2	403	29,6	-15,2	-4,6		
133	Wąpielsk (2)	142	34,7	111	27,7	-21,8	-7,0		
134	Wielgie (2)	268	40,5	202	30,0	-24,6	-10,6		
135	Wielka Nieszawka (2)	160	35,9	127	24,5	-20,6	-11,4		
136	Więcbork (3)	500	38,2	357	26,7	-28,6	-11,4		
137	Włocławek (1)	3 385	28,8	2 730	24,6	-19,4	-4,2		
138	Włocławek (2)	208	33,5	170	23,5	-18,3	-10,0		
139	Zakrzewo (2)	111	31,2	99	28,1	-10,8	-3,2		
140	Zbiczno (2)	185	40,3	185	38,0	0,0	-2,4		
141	Zbójno (2)	146	32,5	139	31,7	-4,8	-0,8		
142	Zławieś Wielka (2)	427	35,2	472	33,5	10,5	-1,7		
143	Złotniki Kujawskie (2)	303	33,4	261	28,4	-13,9	-4,9		
144	Żnin (3)	808	33,4	732	30,2	-9,4	-3,2		

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

Największą liczbę dzieci do 3 lat na 1 tys. mieszkańców w 2018 r. odnotowano w gminach (wiejskich): Obrowo (39,4), Zbiczno (38,0), Łubianka (37,6) i Rogóźno (37,2), natomiast najmniejsza dotyczyła miast Nieszawa (19,6) i Ciechocinek (22,2) oraz gmin (wiejskich) Kowal (22,4) i Bądkowo (22,7). Średnio w województwie liczba dzieci do lat 3 przypadająca na 1 tys. mieszkańców wynosiła 28,9 osób i była zbliżona do wartości z 2017 r., przy wartości dla Polski wynoszącej 30,4 osób w wieku do 3 lat na 1 tys. mieszkańców.

Wyk. 5.1.2. Dzieci w wieku do lat 3 na 1 tys. mieszkańców w 2018 r. – 10 jednostek o najwyższej i najniższej wartości

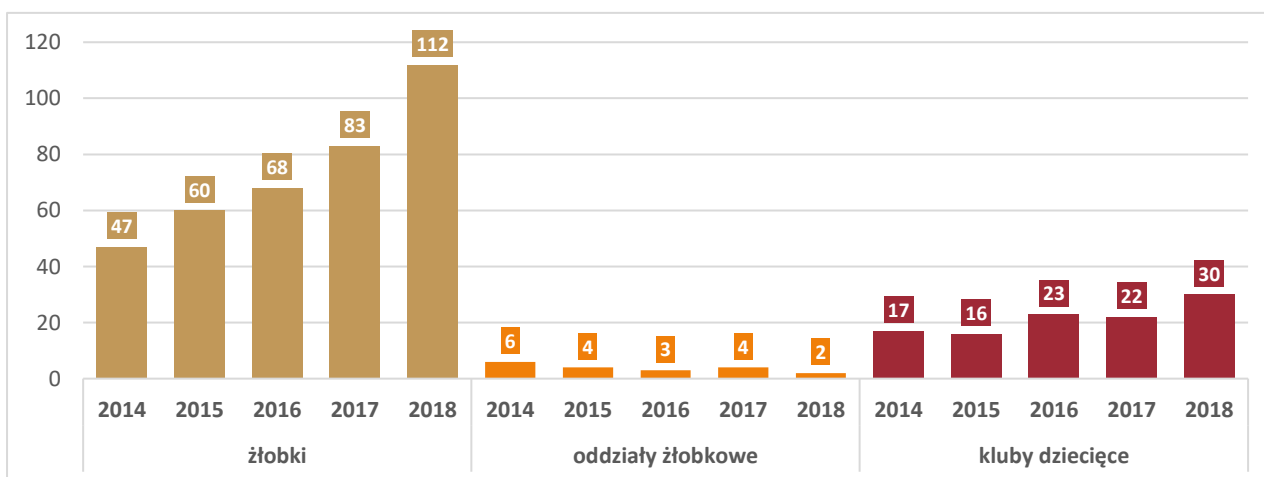
(1) gminy miejskie, (2) gminy wiejskie, (3) gminy miejsko-wiejskie.
 Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

5.2. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3

W ciągu ostatnich pięciu lat na terenie województwa ogólna liczba placówek opieki nad dziećmi do lat 3 ogółem systematycznie rosła. W odniesieniu do żłobków, ich liczba z roku na rok zwiększała się. Największy przyrost ich liczby odnotowano w ostatnim roku – w porównaniu do roku 2017 nastąpił wzrost o 29 placówek (z 83 do 112 obiektów), tj. o 74%. W okresie 2014-2018 wrosła także liczba klubów dziecięcych do 30 (w porównaniu do 2017 r. o 8 placówek). W odniesieniu do lat poprzednich spadła liczba oddziałów żłobkowych (z 6 w 2014 r. do 2 w 2018 r.), o 73%.

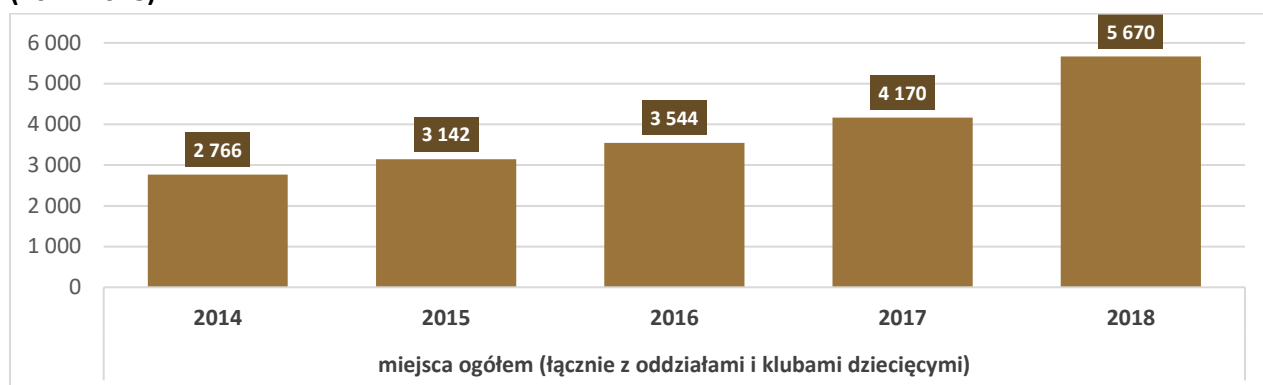
W 2018 r., na 144 jednostki samorządu terytorialnego, tylko w 43 gminach (w 2017 r. w 31) funkcjonowały ogółem 144 placówki opieki nad dziećmi do lat 3, w tym: 112 żłobków, 2 oddziały żłobkowe oraz 30 klubów dziecięcych, w których łącznie znajdowało się 5 670 miejsc (wzrost o 1 500 miejsc – 36,0% w stosunku do roku 2017 z poziomu 4 170 miejsc). W placówkach przebywało łącznie w ciągu roku 7 296 dzieci – o 22,8% więcej niż w roku 2017 (5 942 dzieci). Na koniec 2018 r. (stan na 31.XII) w placówkach opieki nad dziećmi do 3 lat przebywało 4 878 dzieci.

Wyk. 5.2.1. Liczba placówek opiekuńczych dla dzieci do lat 3 ogółem w kujawsko-pomorskim (2014-2018)

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

Wyk. 5.2.2. Liczba miejsc w placówkach dla dzieci do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim (2014-2018)

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

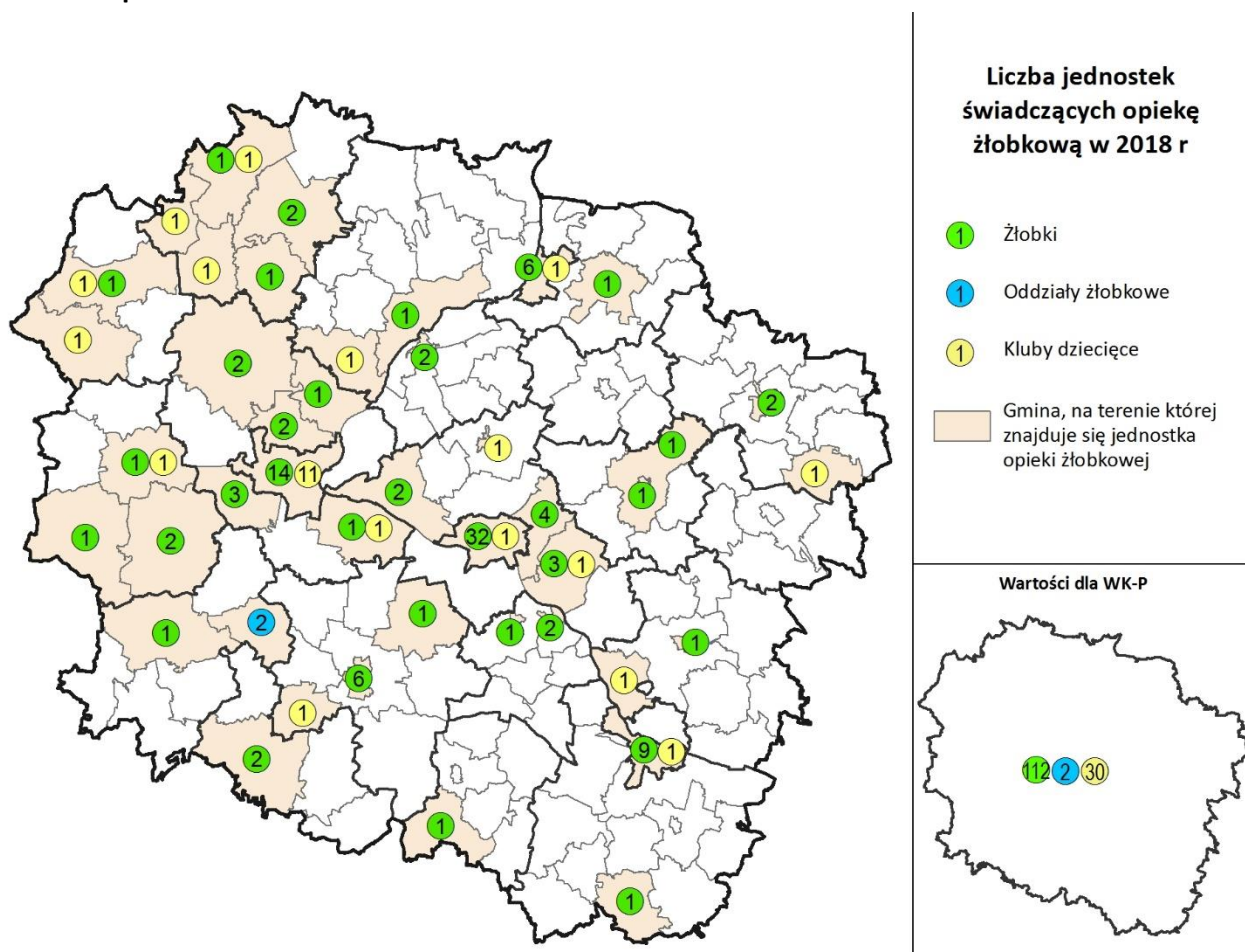
Tab. 5.2.1. Gminy w województwie kujawsko-pomorskim, w których funkcjonowały w 2018 r. placówki opieki nad dziećmi do lat 3

Lp.	jednostka terytorialna	placówki opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)					
		W tym:			miejsca ogółem	dzieci przebywające w ciągu roku ogółem	dzieci ogółem (stan na 31.XII)
		żłobki	oddziały żłobkowe	kluby dziecięce			
		[ob.]	[ob.]	[msc.]	[os.]		
	POLSKA	3 107	37	632	137 583	186 871	122 938
	KUJAWSKO-POMORSKIE	112	2	30	5 670	7 296	4 878
1	Aleksandrów Kujawski (1)	1	0	0	20	19	15
2	Barcin (3)	0	2	0	62	100	60
3	Białe Błota (2)	3	0	0	147	204	173
4	Bobrowniki (2)	0	0	1	10	10	10
5	Brodnica (1)	2	0	2	108	119	96
6	Bydgoszcz (1)	14	0	11	1 406	2 240	1 353
7	Cekcyn (2)	2	0	0	50	46	44
8	Chełmno (1)	2	0	0	74	65	31
9	Chełmża (1)	0	0	1	20	30	14
10	Chodecz (3)	1	0	0	45	63	42
11	Ciechocinek (1)	2	0	0	35	18	18
12	Dobrcz (2)	1	0	0	20	19	19
13	Gniewkowo (3)	1	0	0	15	15	11
14	Golub-Dobrzyń (1)	1	0	1	40	25	25
15	Golub-Dobrzyń (2)	1	0	0	10	14	10
16	Gostycyn (2)	0	0	1	16	16	16
17	Grudziądz (1)	6	0	1	232	307	214
18	Gruta (2)	1	0	0	15	25	15
19	Inowrocław (1)	6	0	0	294	461	277
20	Janikowo (3)	0	0	1	8	7	7
21	Kcynia (3)	1	0	0	30	6	5
22	Kęsowo (2)	0	0	1	15	12	12
23	Koronowo (3)	2	0	0	80	114	62
24	Lipno (1)	1	0	0	10	10	10
25	Lubicz (2)	4	0	0	82	77	77
26	Lubiewo (2)	1	0	0	20	27	9
27	Mogilno (3)	2	0	0	70	117	65
28	Nakło nad Notecią (3)	1	0	1	38	36	29
29	Obrowo (2)	3	0	1	165	62	60

Lp.	jednostka terytorialna	placówki opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)					
		W tym:			miejsca ogółem	dzieci przebywające w ciągu roku ogółem	dzieci ogółem (stan na 31.XII)
		żłobki	oddziały żłobkowe	kluby dziecięce			
		[ob.]			[msc.]		[os.]
	POLSKA	3 107	37	632	137 583	186 871	122 938
	KUJAWSKO-POMORSKIE	112	2	30	5 670	7 296	4 878
30	Osielsko (2)	2	0	0	55	53	36
31	Piotrków Kujawski (3)	1	0	0	10	10	10
32	Pruszcz (2)	0	0	1	10	10	9
33	Sępólno Krajeńskie (3)	1	0	1	92	137	92
34	Solec Kujawski (3)	1	0	1	104	117	97
35	Szubin (3)	2	0	0	57	105	65
36	Świecie (3)	1	0	0	65	109	65
37	Świdziebnia (2)	0	0	1	15	7	3
38	Toruń (1)	32	0	1	1 557	1 818	1 228
39	Tuchola (3)	1	0	1	42	55	39
40	Więcbork (3)	0	0	1	30	31	30
41	Włocławek (1)	9	0	1	425	518	363
42	Zławieś Wielka (2)	2	0	0	43	34	34
43	Żnin (3)	1	0	0	28	28	28

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL) GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

Ryc. 5.2.1. Gminy w województwie kujawsko-pomorskim, w których funkcjonowały w 2018 r. placówki opieki nad dziećmi do lat 3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tab. 5.2.2. Odsetek dzieci do 3 lat w województwie kujawsko-pomorskim objętych opieką żłobkową⁵ w latach 2014-2018 (gminy).

Lp.	jednostka terytorialna	odsetek dzieci objętych opieką żłobkową ⁶				
		2014	2015	2016	2017	2018
		[%]				
	POLSKA	5,9	6,8	7,8	8,6	10,5
	KUJAWSKO-POMORSKIE	4,3	4,9	5,6	6,5	8,1
1	Aleksandrów Kujawski (1)	4,4	3,0	3,1	3,4	4,5
2	Barcin (3)	11,8	10,6	11,1	11,0	14,3
3	Białe Błota (2)	18,1	18,0	17,6	23,9	25,7
4	Bobrowniki (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	10,4
5	Brodnica (1)	2,1	1,7	7,1	4,8	9,6
6	Bydgoszcz (1)	10,1	10,9	11,5	11,5	13,7
7	Cekcyn (2)	4,3	4,9	14,2	17,4	18,0
8	Chełmno (1)	0,0	3,5	3,7	5,6	5,9
9	Chełmża (1)	2,7	3,4	4,5	5,7	3,2
10	Chodecz (3)	0,0	0,0	0,0	17,3	23,1
11	Ciechocinek (1)	0,0	0,0	0,0	0,0	7,7
12	Dobrcz (2)	2,4	0,0	0,0	0,0	5,3
13	Gniewkowo (3)	3,3	3,8	4,1	4,1	3,1
14	Golub-Dobrzyń (1)	5,1	7,5	3,9	4,0	6,9
15	Golub-Dobrzyń (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8
16	Gostycyn (2)	0,0	0,0	4,3	9,7	10,6
17	Grudziądz (1)	2,5	3,0	4,5	7,5	8,0
18	Gruta (2)	7,3	7,6	8,1	8,6	8,8
19	Inowrocław (1)	9,6	9,1	11,4	13,4	14,6
20	Janikowo (3)	0,0	0,0	1,2	1,2	2,0
21	Kcynia (3)	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
22	Kęsowo (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3
23	Kikół (2)	0,0	2,7	4,4	5,2	0,0
24	Koronowo (3)	0,0	0,0	4,6	8,1	8,6
25	Lipno (1)	2,1	2,5	2,5	2,5	2,7
26	Lubicz (2)	1,0	9,3	7,4	9,1	13,1
27	Lubiewo (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3
28	Mogilno (3)	0,0	0,0	8,3	8,4	8,7
29	Nakło nad Notecią (3)	2,7	3,1	1,4	3,1	3,4
30	Obrowo (2)	5,1	3,1	3,2	3,7	8,9
31	Osielsko (2)	3,0	5,9	7,4	7,1	8,5
32	Piotrków Kujawski (3)	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0
33	Płużnica (2)	5,6	2,1	3,0	0,0	0,0
34	Pruszcz (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9
35	Sępólno Krajeńskie (3)	11,7	12,9	19,2	20,1	19,6
36	Solec Kujawski (3)	2,0	5,5	4,8	19,4	19,6
37	Szubin (3)	4,9	5,0	7,6	7,2	8,3
38	Świecie (3)	6,0	6,5	6,4	6,6	6,8
39	Świdziebnia (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6
40	Toruń (1)	11,2	13,0	13,3	15,9	20,0
41	Tuchola (3)	1,9	2,5	3,8	6,4	5,9
42	Więcbork (3)	0,0	0,0	0,0	0,0	8,4

⁵ na potrzeby opracowania przyjęto, że ilekroć mowa o opiece żłobkowej dotyczy ona opieki w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz od 2012 r. – klubach dziecięcych w grupie wieku do lat 3 (bez trzylatków).

⁶ odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach to stosunek liczby wszystkich dzieci objętych opieką w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz od 2012 r. - klubach dziecięcych, do liczby dzieci w grupie wieku do lat 3 (bez trzylatków) – wyrażony procentowo (wg stanu na dzień 31.XII)

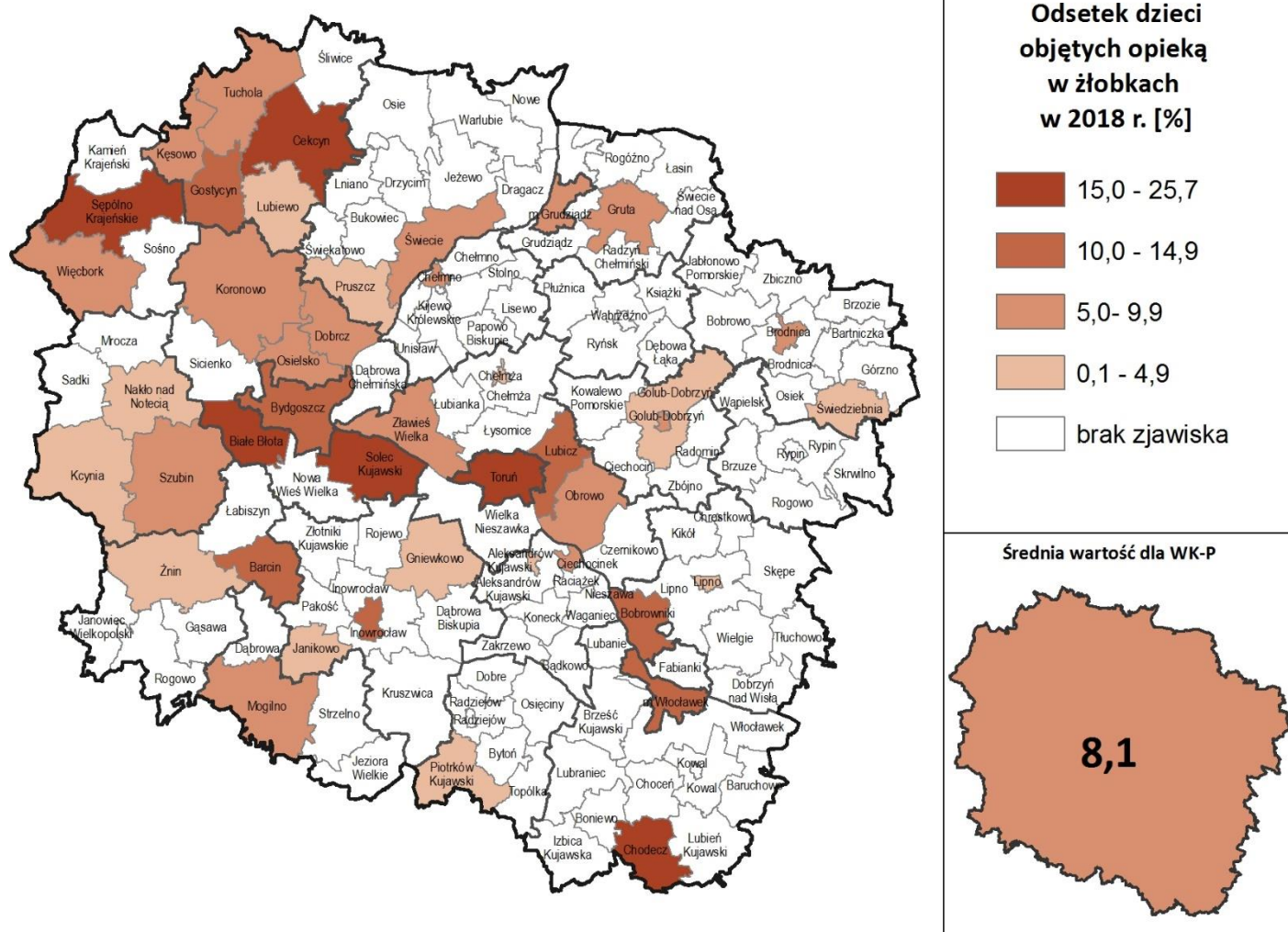
Lp.	jednostka terytorialna	odsetek dzieci objętych opieką żłobkową ⁶				
		2014	2015	2016	2017	2018
		[%]				
	POLSKA	5,9	6,8	7,8	8,6	10,5
	KUJAWSKO-POMORSKIE	4,3	4,9	5,6	6,5	8,1
43	Włocławek (1)	6,6	8,6	9,4	10,3	13,3
44	Zławieś Wielka (2)	0,0	0,0	0,0	0,0	7,2
45	Żnin (3)	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

W 2014 r., tylko w 26 gminach województwa kujawsko-pomorskiego (w tym w największych miastach województwa) opiekunowie dzieci do lat 3 mieli możliwość skorzystania z opieki w żłobkach (oddziałach żłobkowych i klubach dziecięcych). W 2018 r. na terenie 43 gmin województwa funkcjonowały jednostki świadczące opiekę nad dziećmi w tym wieku. W stosunku do roku 2017 na terenie gminy Kikół zaprzestano świadczenia tego typu opieki, natomiast na obszarze 13 jednostek (miasta Ciechocinek oraz gmin: Bobrowniki, Dobrcz, Golub-Dobrzyń, Kcynia, Kęsowo, Lubiewo, Piotrków Kujawski, Pruszcz, Świedziebnia, Więcbork, Zławieś Wielka i Żnin) opiekunowie dzieci do 3 lat mogli po raz pierwszy skorzystać z tego rodzaju usług.

Największy odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2018 r. miał miejsce w gminie Białe Błota (25,7%). Ogółem 12 jednostek osiągnęło wartość wskaźnika powyżej średniej dla Polski wynoszącej 10,5%, przy średniej dla województwa wynoszącej 8,1%. Wśród gmin, w których dzieci objęte były opieką żłobkową, nadal dominowały gminy miejsko-wiejskie (których żłobki zlokalizowane były na terenie miast w tych gminach – Barcin, Chodecz, Sępólno Krajeńskie), miasta należące do największych w województwie (Bydgoszcz, Inowrocław, Toruń, Włocławek), gminy „obwarzankowe” największych miast (Białe Błota, Lubicz, Solec Kujawski), ale również gminy wiejskie (Bobrowniki, Cekcyn, Gostycyn), które na swoim terenie realizowały opiekę nad dziećmi do lat 3. Większość jednostek realizujących opiekę nad dziećmi do 3 lat położona jest w zachodniej części województwa.

Ryc. 5.2.2. Odsetek dzieci do 3 lat objętych opieką żłobkową w 2018 roku (gminy).

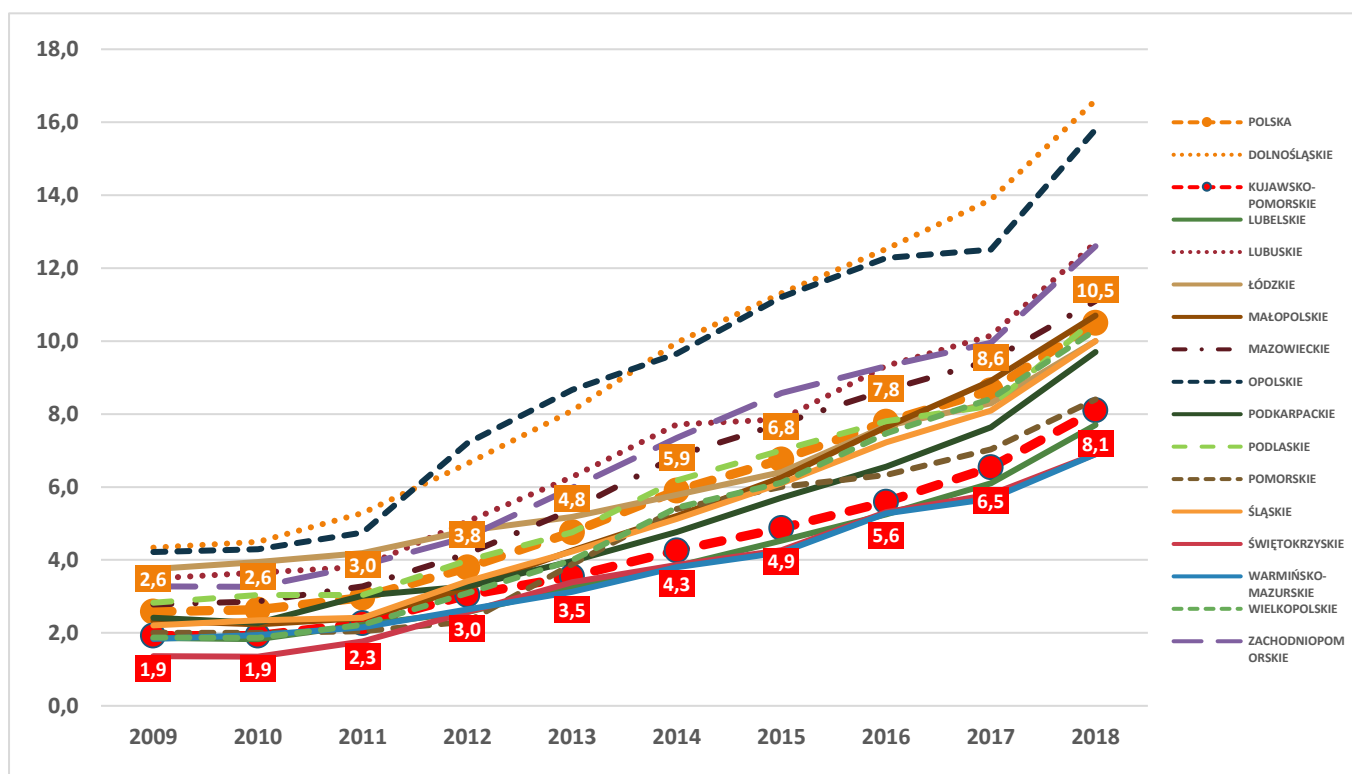

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

6. Podsumowanie

Analizując najnowsze dane dotyczące liczby dzieci do lat 3 objętych opieką żłobkową, biorąc pod uwagę głównie poziom dostępu do tego rodzaju świadczeń, nadal obserwujemy pozytywne zmiany o dużym i często pogłębiającym się zróżnicowaniu pomiędzy poszczególnymi gminami województwa, jak również województwami w kraju. W ostatnich 10 latach region zajmuje średnio 13 lokatę w kraju, pod względem odsetka dzieci objętych opieką w placówkach żłobkowych, jednak dystans dzielący województwo od średniej wartości dla kraju w ostatnich latach powiększa się – w roku 2009 wynosił 0,7 p. proc., a w roku 2018 – 2,4 p. proc., co świadczy o większej dynamice zmian tego wskaźnika w pozostałych województwach w porównaniu do kujawsko-pomorskiego.

Wyk. 6.1. Odsetek dzieci do 3 lat objętych opieką żłobkową w latach 2009-2018 (Polska i województwa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (dostęp 13.06.2019 r.)

W dalszym ciągu obserwujemy rosnący udział dzieci w wieku do lat 3, które objęte są opieką w żłobkach, jednak ze względu na większy potencjał ludnościowy zjawisko koncentruje się głównie w największych ośrodkach miejskich województwa. Na terenach wiejskich odsetek korzystających z niej jest znacząco niższy. Zjawisko to związane jest bezpośrednio z liczbą osób aktywnych zawodowo, które przekazują opiekę nad dziećmi instytucjom do tego przeznaczonym. W ostatnich dwóch latach zwiększył się znacząco odsetek dzieci korzystających z tej formy opieki w jednostkach, które już wcześniej taką opieką świadczyły. Jednak tylko w 30% gmin (w 2018 r.) na terenie województwa była zapewniona opieka żłobkowa, **dlatego obszar całego województwa należy uznać nadal jako deficytowy i wymagający, dopasowanej do zidentyfikowanych potrzeb, interwencji.** Na terenach gmin wiejskich, opiekę nad dziećmi do lat 3 mieszkańcy realizują często we własnych rodzinach, korzystając z pomocy osób pozostających poza rynkiem pracy, redukując zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi.

